ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 36.

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Α. Μ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

Parcere personis, dicere de vitiis. *Martial.*

Ὡς γὰρ οἱ παρεισαγόμενοι ἐν τῇσι τραγῳδίῃσι σχῆμα μὲν καὶ στολὴν καὶ πρόσωπον ὑποκριτοῦ ἔχουσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ὑποκριταί, οὕτω καὶ οἱ ἰητροὶ φήμῃ μὲν πολλοί, ἔργῳ δὲ πάγχυ βαιοί. Ἱπποκρ. Νόμ. σελ. 3. Τομ. Α΄. Ἐκδ. Kühn.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Α΄.

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ εἶπεν, ὅτι ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ ἦναι ὄχι μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἰατρός· ἐγὼ δὲ φρονῶ, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἦναι λόγῳ μόνον ἰατρός.

Μολονότι ἀπαιτεῖ ὁ Ἱπποκράτης* παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ἰατροῦ φυσικὴν πρὸς τὴν ἰατρικὴν ροπὴν, καὶ σπουδὴν, καὶ εὐφυΐαν, καὶ παιδομάθειαν, καὶ φιλοπονίαν, καὶ χρόνον, ἡ καθημερινὴ πεῖρα μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ ἰατρὸς, καὶ κἀνὲν ἐκ τούτων τῶν προτερημάτων μὴ ἔχων, ἔχων ὅμως τὸ Δίπλωμα τοῦ Δόκτορος ἢ καὶ τὸ ὄνομα μόνον Ἰατρὸς, δύναται νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅσην ὑπόληψιν ἐπιθυμεῖ. Δὲν εἶναι χρεία οὔτε καρδίαν φιλάνθρωπον καὶ ἤθη χρηστὰ νὰ ἔχῃ, οὔτε ἡδονὰς καὶ κόπους καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν τιμὴν νὰ θυσιάζῃ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀσθενῶν, οὔτε τὸν ὑψηλὸν καὶ θεῖον σκοπὸν τοῦ ἐπαγγέλματός του νὰ συναισθάνηται, καὶ κατ' αὐτὸν νὰ πράττῃ, οὔτε πνεῦμα παρατηρητικὸν, οὔτε προπαίδειαν, οὔτε φιλόσοφον νοῦν νὰ ἔχῃ, διὰ νὰ ἦναι ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς†, οὔτε τὰς περιστάσεις νὰ ἐφευρίσκῃ, καθὼς ἤθελεν ὁ Γαληνός. Δὲν εἶναι χρεία νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν παλαιῶν, ἢ νὰ ἐξετάζῃ τὰς αἰτίας καὶ τὰ συμπτώματα τῶν ἀσθενειῶν καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα αὐτῶν σχέσιν, διὰ νὰ ἐξάγῃ τὰς πρὸς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον ἐνδείξεις, ἢ νὰ ἀκολουθῇ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης ἀναγινώσκων καὶ σπουδάζων καθ' ἡμέραν, ἢ κατ' αὐτὴν, τέλος, τὴν ἰατρικὴν πρᾶξιν νὰ σκέπτηται πολλάκις περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐνῷ ἀγνοεῖ τὸ παρόν. Ὅλαι αὗται αἱ γνώσεις εἶναι περιτταί. Δὲν ἦτον ὁ Θέσσαλος, ὅστις ὠνόμαζεν αὐτὸς ἑαυτὸν ἰατρονίκην, ὅστις ἐσυκοφάντει τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς ὅτι δὲν ὠφέλησαν διόλου τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι ὑπερέβαινεν ὅλους τοὺς ἰατροὺς κατὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν παιδείαν, ὅστις, τέλος, δὲν ἠσχύνετο νὰ γράφῃ πρὸς τὸν Νέρωνα ὅτι ἠδύνατο νὰ διδάξῃ ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐντὸς ἓξ μηνῶν*; Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πόσους ζηλωτὰς, καὶ πόσας τιμὰς δὲν ἔλαβεν! Ἄφες λοιπὸν καὶ σὺ κατὰ μέρος πᾶσαν αἰδῶ, καὶ γενόμενος ὅλος θρασύτης, θεώρει καὶ λάτρευε ὡς ἐπίγειον θεὸν μόνον τὸ χρυσίον. Ἀντίγραφε τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἄλλων, ἢ ἀκολούθει τὸ παράδειγμα τοῦ medecin malgré lui, μὴ κάμνων ἄλλο τὶ εἰμὴ

Clysterium donnare,
Postea seignare,
Ensuita purgare.

καὶ καταφρόνει τὸν Γαληνὸν, ὅστις ὠνόμαζεν ἄριστον καὶ ἐντελῆ ἰατρὸν τὸν πράττοντα μὲν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀπηρτισμένον δὲ κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν†. Μὴ φοβηθῇς μήπως δι' ἔλλειψιν νοῦ καὶ ξένων γνώσεων διαῤῥαγῇς, καθὼς διαῤῥήγνυται ὁ βάτραχος εἰς τὴν πνευματικὴν ἀντλίαν δι' ἔλλειψιν ἀέρος. Ὁ παράδοξος ἀνὴρ Παράκελσος εἶχεν ὅλην τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ δὲν ἄφησε μετὰ θάνατον εἰμὴ μόνον . . . . . ἓξ βιβλία! Μή σε μέλῃ ἂν ἐπιτυγχάνων κάμνῃς τὴν ἰατρικὴν νὰ ὀπισθοδρομῇ, ἀφαιρῶν τὸ θάῤῥος τοῦ μετὰ ζήλου σπουδάζειν ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες βλέπουσιν ὅτι ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ κοπιάσωσι διόλου, ἀποκτῶσι φήμην καὶ ὑπόληψιν ἀπειράκις περισσοτέραν παρ' αὐτούς. Ἐν ὅσῳ τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὸν θάνατον, καὶ ἐν ὅσῳ οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ζῶσι, σὺ πάντοτε θέλεις τιμᾶσθαι. Καυχῶ εἰς τὰ φῶτά σου καὶ εἰς τὴν ἐπιτηδειότητά σου νὰ θεραπεύῃς πᾶσαν νόσον, καὶ περίπαιζε τὸν Βοεράβιον, ὅστις, καὶ ἑβδομηκοντούτης γενόμενος, παρεπονεῖτο διὰ τὰς ἀπείρους δυσκολίας τῆς ἰατρικῆς! Καὶ διὰ νὰ ἐνθαῤῥυνθῇς περισσότερον, στρέψον μόνον τὰ βλέμματά σου τριγύρῳ. Δὲν βλέπεις ὅτι τὴν σήμερον γίνονται ἰατροὶ αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ πάσης τάξεως ἄνθρωποι; ὅτι καὶ γναφεῖς, καὶ χωρικοὶ, καὶ σκυτοτόμοι, καὶ ἀρτοπῶλαι, καὶ χαλκεῖς, καὶ κουρεῖς, καὶ ἀποθηκάριοι, καὶ οἱ τούτων ὑπηρέται, καὶ οἱ πρώην ἐφαρμοσταὶ τῶν βδελλῶν,

(*) Νόμος· Τόμ. Α΄. Σελ. 3.
(†) Ἰατρὸς φιλόσοφος, ἰσόθεος φώς.

* Γαλην.
† Ὁ αὐτός· Ὅροι Ἰατρικοί, Σελ. 355.

καὶ οἱ τῶν νοσοκομείων θεράποντες, καὶ οἱ ἱππιατροὶ, καὶ αἱ βυζάστριαι, καὶ αἱ μάμμαι . . . ὅτι ὅλοι θέλουσι νὰ ἦναι ἢ καὶ γίνονται ἰατροὶ καὶ ἰάτραιναι ; Δὲν βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι μάλιστα χαίρονται τὴν σήμερον τὴν μεγίστην ὑπόληψιν, οἱ δὲ ἄξιοι καὶ γνήσιοι θιασῶται τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραγκωνίζονται καὶ ἐπιχλευάζονται ; Τούτους λοιπὸν ἀκολούθει καὶ σὺ, πιστεύων ὡς ὀρθὸν ὅ,τι εἶπεν ὁ Πλίνιος, ‘ὅτι ἕκαστος μιαρὸς, φθάνει νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἰατρὸς, καὶ θέλει πιστευθῆν,’ διότι τοιουτοτρόπως θέλεις φθάσειν εἰς τὰ ἀνωτάτω ἀξιώματα.

Αφορισμος Β'.

Διὰ νὰ ἀποκτήσῃς ὄνομα καὶ ὑπόληψιν, ἔσο μεγαλορρήμων καὶ πολυπράγμων καὶ ἀναίσχυντος, καὶ ζήτει νὰ προξενήσῃς δι' ὁποιουδήποτε τρόπου θαυμασμὸν καὶ προσοχήν.

Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τόσον δύσκολον, ὅσον τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τις μέγα ὄνομα· ἀφ' ἑνὸς μέρους, ἡ σπανιότης τοῦ ἀληθοῦς προτερήματος, ἀπ' ἄλλου, ἡ φυσικὴ ροπὴ τῶν ἀνθρώπων νὰ θεωρῶσι μᾶλλον ἑαυτοὺς καὶ τὰ πράγματά των παρὰ τοὺς ἄλλους, γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόξενοι νὰ φθάνῃ τις εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου του τόσον ἄγνωστος διαμένων, καθὼς ἦτο κοιμώμενος εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Μίαν φορὰν ἐσυνείθιζον οἱ ἰατροὶ νὰ φορῶσι τετραγωνικοὺς πίλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ νὰ ἔχωσι καὶ στολὴν ἰδιαιτέραν*· ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτον μέσον δὲν συγχωρεῖ πλέον ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, πρέπει νὰ καταφεύγῃς εἰς τὰ ἐφεξῆς·

Περιπάτει σοβαρὸς καὶ σύννους καὶ κάτω ἔχων ἐστραμμένα τὰ βλέμματα, καὶ κάμνε τὰς ἐπισκέψεις σου, ἐὰν δύνασαι, δι' ἁμάξης, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦναι τὰ ἀποστήματα, προσέχων πάντοτε, ὅταν μέλλῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ λέγῃς τὸν ἁμαξηλάτην νὰ ἐλαύνῃ τοὺς ἵππους ταχύτερον, διὰ νὰ κάμνωσι κρότον. Διηγοῦ ὅτι ὁ τρόπος σου τοῦ θεραπεύειν μερικὰς ἀσθενείας διαφέρει ὅλως διόλου ἀπὸ τοῦ τῶν λοιπῶν ἰατρῶν, καὶ ὅτι οἱ ἄρρωστοί σου σηκόνονται δύο τρίτα τοῦ καιροῦ ταχύτερα ἐκ τῆς κλίνης. Ὑπόσχου πολλὰ, καὶ ὁμίλει σταθερῶς καὶ βεβαίως· ὕψονε τοὺς ὤμους σου, στρύφονε τὰ συγκόμματα τοῦ προσώπου σου, καὶ λάλει περὶ ἰατρικῆς ὅπως σοῦ ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν, ὅταν μάλιστα εὑρίσκεσαι μεταξὺ μωρῶν κεφαλῶν. Λάλει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος. Ἐπειδὴ καὶ τὰ πλεῖστα δὲν θέλουσι τὰ ἐννοεῖν, θέλουσι σὲ ἀκούειν χάσκοντες· ἂν δὲ μεταξὺ πολλῶν ἐννοήσωσί τι, τότε θέλουσι σὲ θαυμάζειν ἔτι περισσότερον·

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

* Τοῦτο παρεκίνησε καὶ τὸν φιλόσοφον Πασκάλην νὰ εἴπῃ ἐκτόσας συλλογιζόμενος, (Pensées de Pascal, art. viii, ix.) ὅτι οἱ ἰατροὶ δὲν γνωρίζουσι τὴν ἀληθῆ τέχνην τοῦ ἰατρεύειν, διότι ἀπλῶς δὲν ἤθελαν φορεῖν τετραγώνους πίλους πρὸς κίνησιν θαυμασμοῦ.

Ἐν γένει ὅμως λάλει εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μή σε ἐννοῇ κανεῖς, λέγων πολλάκις τὰς λέξεις, ὁ ὀργανισμὸς, Ivasi precordiali, τὸ νευρικὸν σύστημα, le adesioni del cervello coll' intestino retto, καὶ ἄλλα παρόμοια. Προσπάθει νὰ μανθάνῃς παρὰ τῶν ὑπηρετίδων πράγματα ἰδιαίτερα τὰς δεσποίνας ἀφορῶντα, καὶ μὲ εὔμορφον τρόπον μεταχειρίζου αὐτὰ, διὰ νὰ φαίνεσαι, τρόπον τινὰ, ὅτι τὰ ἐμαντευσες. Τότε θέλει εἰπεῖν ἡ ἀσθενής σου, ὅτι ὁ ἰατρός μου ἐγνώρισε καλὰ τὴν κρᾶσίν μου, ἐξιχνιάσας, ὡς ἄλλος Ἄργος, ὅλα μου τὰ φυσικά. Κάμνε ἐνίοτε μερικὰ πειράματα τῆς φυσικῆς, χύνων ὀλίγους σταλαγμοὺς Spirit. Salis ammon. εἰς οἶνον, διὰ νὰ ἀλλάσσῃ χρῶμα, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι ὁ κόσμος ἐκ τῆς περὶ ταῦτα ἐμπειρίας σου θέλει συμπεραίνειν καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν ἰατρικήν. Ἔχε καὶ φέρε μαζῇ σου ὑπάλληλόν τινα εἰς τὰς ἐπισκέψεις, καὶ προσποιοῦ ὅτι τὸν δίδεις πρακτικὰς συμβουλὰς ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκογενείας μὲ σχῆμα σοβαρὸν, πλὴν πρόσεχε ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἦναι ἀμαθὴς, διότι ἀλλέως κινδυνεύεις, ἐὰν γνωρίζῃ τὴν τέχνην του, νὰ χάσῃς ἐξ αἰτίας του πολλὰς οἰκίας. Κατηγόρει τοὺς ἰατροὺς ὡς ἀμαθεῖς, καὶ λέγε μιμούμενος τὸν Παράκελσον περὶ τῶν κορυφαιοτάτων, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ λύσωσιν οὐδὲ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων σου. Δίδε ἰατρικὰ, τὰ ὁποῖα λέγε ὅτι εἶναι ἰδική σου σύνθεσις, διὰ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθης νὰ κάμῃς ἄπειρα πειράματα ἐπὶ ζώων, διὰ νὰ βεβαιωθῇς περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας. Καὶ φεύγων εἰπὲ ὅτι ὑπάγεις μίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῇς, διότι ἠναγκάσθης ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σηκωθῇς ἑξάκις ! Κήρυττε τὰ ἰατρικά σου διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὀνομάζων αὐτὰ διὰ λέξεων ἀνηκούστων, καὶ ἐπαινῶν αὐτὸς σεαυτὸν, μηδένα ἐντρεπόμενος. Προσπάθησον νὰ διασπείρῃς φήμην ἀσφαλῆ ὅτι ἰατρεύεις ἀνεπιστρόφως ἰδιαιτέραν τινα ἀσθένειαν, ὅτι δηλαδὴ κόπτεις δεξιῶς τοὺς κάλους, ἢ ὅτι ἐκβάλλεις τὰς κηλίδας τοῦ προσώπου· τότε ἔκαμες τὴν τύχην σου ! ὁ κόσμος θέλει σὲ κράζειν διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν. Προσποιοῦ, τέλος, ὅτι ἐξετάζεις ἐπιμελῶς ἕκαστον σύμπτωμα τῆς ἀσθενείας, καὶ φαίνου ὅτι συλλογίζεσαι πολὺ περὶ τούτου. Πρὸς τοῦτο κάμνε σχήματα τοῦ προσώπου, θέτε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ μεσόφρυδόν σου, καὶ βλέπε τὸν ἀσθενῆ ἀτενῶς δι' ὀλίγα λεπτὰ χωρὶς νὰ τὸν ὁμιλῇς. Ζήτησον ἔπειτα χάρτην, καὶ ἀφοῦ γράψῃς τὴν ἀναγραφὴν, φώναξε κινῶν τὸν δάκτυλον, Ἄς προσθέσωμεν κἄτι τὶ καὶ διὰ τὴν κεφαλαλγίαν καὶ διὰ τοὺς πόνους τῶν ποδῶν !

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΞΥΡΙΣΜΑΤΟΣ.

Ποτερον ἁρμόζει μᾶλλον, τὸ πωγωνοφορεῖν ἢ τὸ ξυρίζεσθαι ; Ἰδοὺ πρόβλημα οὐχὶ τόσον εὔλυτον, ὅσον κατὰ πρώτην ὄψιν ἤθελέ τις φανταστῆν.

Ὑπὲρ μὲν τῆς γενειάδος ἐρρέθη, ὅτι ἡ φύσις πρέπει

νὰ ἔδωκε τοιοῦτο προσάρτημα διὰ νὰ φορῆται· καὶ ὅτι, ὡς διϊσχυρίζετο ὁ Τερτυλλιανὸς, ὑβρίζει τὸ πρόσωπον ὁ ἀποβάλλων αὐτὴν ὅλως διόλου. Εἶναι δὲ καὶ βέβαιον, ὅτι γενειὰς καλῶς κυτταζομένη δεικνύει τὸν ἄνθρωπον ἡγεμονικώτερον, τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου εὐειδέστερα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα πολὺ ζωηροτέρους. Ἀγενείους μὲ γενειάτιδας εἰκόνας παραβάλλοντες, δίδομεν πάντοτε εἰς ταύτας τὴν ὑπεροχήν. Ποῖος δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὁ πωγωνοφόρος Ὀθωμανὸς φαίνεται πολὺ ἀξιοπρεπέστερος τοῦ ἀγενείου Εὐρωπαίου ; Ἔπειτα, πρέπει νὰ λάβωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν καὶ τὸ βάσανον τοῦ ξυρίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ἔκαμε Γερμανόν τινα συγγραφέα νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, ‘Σήμερον ἀπέρριψα ἔξω τοῦ παραθύρου τὰ πρὸς τὸ κονίζεσθαι ἐργαλεῖά μου· πότε νὰ ἔλθῃ ἡ μακαρία ἡμέρα, ν' ἀποστείλω κατόπιν αὐτῶν καὶ τὰ πρὸς τὸ ξυρίζεσθαι !’

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐμπορεῖ τις νὰ διϊσχυρισθῇ, ὅτι, ἐπειδὴ πάντοτε ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ γένεια ὁσάκις ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν πολιτισμοῦ, τὸ τρέφειν αὐτὰ πρέπει νὰ εὑρέθῃ ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν κοσμιότητα καὶ τὸν ἐξευγενισμὸν τοιαύτης καταστάσεως, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὀχληρότατον εἰς πολλὰς τρυφερὰς πράξεις. Ἔπειτα, εἶναι ἀμφισβητήσιμον, ἐὰν ἡ φροντὶς ἡ ἀπαιτουμένη διὰ νὰ φυλάσσωνται ὁπωσοῦν εὔκοσμα τὰ γένεια, καὶ νὰ μὴ καταντῶσι δοχεῖον κονιορτοῦ καὶ ἄλλων ἀκαθαρσιῶν, δὲν ἐξισοῦται μ' ὁποιανδήποτε ἀπὸ τὸ ξύρισμα προερχομένην. Ὡς δὲ πρὸς τὸ φαινόμενον ἁπλῶς, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, ὅσον χάνουν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ γενείου, ἄλλο τόσον κερδαίνει τὸ στόμα, πάντοτε ὂν χαριέστερον εἰς τοὺς ἀγενείους, ἐκτὸς ἐν καιρῷ γήρατος. Ἡμεῖς, θεωροῦντες τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ κρίνοντες ἅμα ἐκ τῆς πείρας τῶν Εὐρωπαίων, ὅσοι ἀφῆκαν τὴν γενειάδα εἰς ἄλλας χώρας, συμπεραίνομεν ὅτι καθεῖς πρέπει νὰ ἦναι ἴδιος αὐτοῦ νομοθέτης περὶ τούτου, νὰ ξυρίζεται ἢ νὰ μὴ ξυρίζεται, ὡς ἤθελε τὸν ὁδηγήσειν ἡ ἡλικία, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ κλίσις αὐτοῦ, καὶ ἄλλα περιστατικά.

Τὴν γενειάδα φαίνεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι, ὡς παρέχουσαν λαβὴν ἀρίστην εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐν καιρῷ μάχης. Ἐκ τοιαύτης αἰτίας προῆλθε τὸ ἔθιμον τοῦτο μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου· καὶ τωόντι εἰς τὰς πλειοτέρας χώρας εὑρίσκομεν ὅτι τὴν συνήθειαν ταύτην παραδέχονται πρῶτον οἱ στρατιωτικοὶ, οἱ δὲ σπουδαίων καὶ εἰρηνικῶν ἐπαγγελμάτων ἄνδρες διαμένουσι πωγωνοφόροι πολὺ μακρότερον χρόνου διάστημα. Οἱ Ἕλληνες ἐξηκολούθουν νὰ κείρωνται μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου τὰ γένεια κατήντησαν πάλιν τοῦ συρμοῦ, ἔμειναν δὲ εἰς χρῆσιν, ἑωσοῦ ἦλωσαν οἱ Τοῦρκοι τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Ῥωμαῖοι φαίνεται ὅτι ἔλαβαν τὴν συνήθειαν τοῦ ξυρίζεσθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Σικελίας· καθότι κουρεῖς τινὲς ἐστάλθησαν ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ 296 π. χ. ὁ δ' ἐξευγενισμὸς τοῦ καθημέραν ξυρίζεσθαι λέγεται ὅτι πρῶτον εἰσήχθη ὑπὸ ἀνδρὸς σημαντικωτάτου, Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ. Κατὰ τὴν παῦσιν τῆς δημοκρατίας, τὰ γένεια ἦσαν σπανιώτατα· οἱ δὲ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν πόσον τρόμον εἶχαν τινὲς αὐτοκράτορες μὴ τοὺς λαιμοτομήσωσιν οἱ κουρεῖς των. Διὰ νὰ κρύψῃ τὰς οὐλὰς τοῦ προσώπου, ἀφῆκε τὰ γένεια ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός· τοῦτο δὲ φυσικὰ ἐπανέφερεν αὐτὰ εἰς χρῆσιν· ἀλλὰ μετ' αὐτὸν διήρκεσεν ὀλίγον ἡ συνήθεια, ἂν καὶ οἱ δύο ἄμεσοι αὐτοῦ διάδοχοι, φιλοσόφου χαρακτῆρα ἔχοντες, ἦσαν καὶ πωγωνοφόροι. Μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων, τὸ ξύρισμα δὲν ἤρχιζεν ἅμα αἱ τρίχες ἀνεφίοντο· τὸ μειράκιον ἀφίνετο πρῶτον ν' ἀποκτήσῃ μικρόν τι γένειον, ἡ δὲ πρώτη ξύρησις συνωδεύετο μὲ διαφόρους τελετάς. Εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν εὐγενῶν ἐγίνετο ἡ ἐργασία ὑπ' ἀνδρῶν εὐγενεστέρων· ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη καθίστανε τοὺς τοιούτους, θετοὺς πατέρας τῶν τέκνων. Ἡ ἡμέρα ἑωρτάζετο· ἐπισκέψεις φιλοφρονητικαὶ καὶ φιλοδωρήματα ἐγίνοντο πρὸς τὸν νεανίσκον· καὶ τὸ πρῶτον τοῦ γενείου φύτρωμα καθιεροῦτο εἴς τινα θεότητα, συνήθως τοὺς πατρῴους θεούς.

Τὰ παλαιὰ Γερμανικὰ ἔθνη ἐξύριζαν τὴν γενειάδα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν μύστακα· τὸ δὲ ῥητῶς λεγόμενον περὶ μιᾶς φυλῆς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἴσως ἠλήθευεν, ὅτι κἀνὲν μειράκιον δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ξυρίσῃ ἢ νὰ κόψῃ τὰς τρίχας αὐτοῦ, πρὶν θανατώσῃ ἕνα ἐχθρὸν εἰς μάχην. Οἱ ἀρχαῖοι Γότθοι, Φράγκοι, Γαλάται, καὶ Βρετανοὶ, ἔτρεφαν ὡσαύτως μόνον τοὺς μύστακας, τῶν ὁποίων τὰς τρίχας ἄφιναν νὰ ὑπερμακρύνωνται. Οἱ Σάξονες ἦσαν πωγωνοφόροι, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἤρχισαν βαθμηδὸν οἱ λαϊκοὶ νὰ μιμῶνται τὸν κλῆρον, ὅστις ἐξυρίζετο· ἐφύλατταν ὅμως ἔτι τὸν μύστακα. Οἱ Δάνοι φαίνεται ὅτι ἐπωγωνοφόρουν. Οἱ Νορμανδοὶ ἐξύριζαν τὰ γένεια ὅλως διόλου, καὶ μὲ τόσην δυσαρέσκειαν ἐθεώρουν τὸ προσάρτημα τοῦτο, ὥστε, ὅπου καὶ ἂν ὑπήγαιναν, ἐκήρυτταν μετὰ θερμοῦ ζήλου τὸ ξύρισμα. Ὅθεν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅτε κατέκτησαν αὐτὴν, ἐζήτουν νὰ πείσωσιν ἢ καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τοὺς κατοίκους νὰ ἀφαιρέσωσι τοὺς μύστακας. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ἀνάγκης ἔκλιναν, ἀλλὰ πολλοὶ ἐπρόκριναν νὰ ξενιτευθῶσι μᾶλλον παρὰ νὰ στερηθῶσι τῶν μυστάκων. Μ' ὅλον τοῦτο, τὰ γένεια πάλιν ἤκμασαν. Τὴν δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα ἔγιναν ἐκ νέου τοῦ συρμοῦ, καὶ διήρκεσαν μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς δεκάτης ἑβδόμης. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦσαν πολὺ συνεσταλμένα, μετ' ὀλίγον δὲ παρητήθησαν, τῶν μυστάκων μόνον διαφυλαχθέντων· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος εἶχε καταντήσειν πάγκοινος εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ ξύρησις ὅλου τοῦ προσώπου. Εἰς τὰς ὑστερινὰς ταύτας μεταβολὰς ἔδιδε τὸ παράδειγμα ἡ Γαλλία. Τῆς χώρας αὐτῆς ἔσχατος πωγωνοφόρος κυρίαρχος ἦτον ὁ Ἑρρίκος Δ'., εἶχε δὲ ἀρκετὰ ὡραῖον τὸν πώγωνα. Αὐτὸν διεδέχθη

ἀνήλικος καὶ ἀγένειος ἡγεμὼν, εἰς τὸν ὁποῖον χαριζόμενοι ἔξύρισαν ὅλα τὰ γένειά των οἱ αὐλικοὶ, πλὴν τῶν μυστάκων. Ἡ διαδοχὴ ἄλλου ἀνηλίκου ἐστερέωσε τὸ ἔθιμον, τέλος δ' ἔγιναν ἄφαντοι καὶ οἱ μύστακες. Οἱ Ἱσπανοὶ, πολὺ βραδύτερον ἀκολουθοῦντες τὸ Γαλλικὸν παράδειγμα, ἐφύλασσαν τὰ γένεια, ἑωσοῦ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἄγγλοι ἤρχιζαν καὶ τοὺς μύστακας νὰ παραιτῶσιν. Ἴσως δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἤθελαν διατηρήσειν τὸ προσφιλὲς προσάρτημα, ἐὰν Γάλλος ἡγεμὼν (ὁ Φίλιππος Ε΄.) δὲν ἀνέβαινε τὸν Ἱσπανικὸν θρόνον μὲ ξυρισμένον τὸν πώγωνα. Οἱ αὐλικοὶ μὲ βαρεῖαν καρδίαν ἐμιμήθησαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ ὁ λαὸς μὲ καρδίας ἔτι βαρυτέρας ἐμιμήθη τοὺς αὐλικούς. Τὸ περὶ τούτου ὅμως δημοτικὸν αἴσθημα μένει πεφυλαγμένον εἰς τὴν παροιμίαν, ''Ἀφοῦ ἐχάσαμεν τὰ γένειά μας, ἐχάσαμεν καὶ τὰς ψυχάς μας.'

Ὡς δὲ πρὸς τὰς γενειάδας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐπειδὴ πάντοτε αὐτῶν ἡ κατὰ τοῦτο συνήθεια διέφερεν ὁπωσοῦν ἀπὸ τὴν τῶν λαϊκῶν, πρέπει καὶ χωριστὰ περὶ αὐτῶν νὰ πραγματευθῶμεν. Ἐνίοτε ὁ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας κλῆρος ἐπετάσσετο νὰ πωγωνοφορῇ, ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι τὸ ξύρισμα εἶναι θηλυπρεπὲς, καὶ ὅτι ἄριστα ὁ πώγων ἁρμόζει εἰς τὴν σεμνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐνετέλλετο εἰς αὐτοὺς νὰ ξυρίζωνται, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐμφιλοχωρεῖ ὑπὸ τὸν σεβάσμιον πώγωνα ἡ κενοδοξία. Ἱστορεῖται περὶ τοῦ Guillaume Duprat, ἐπισκόπου τοῦ Κλαρεμοντίου, συμβοηθοῦ δὲ εἰς τὴν ἐν Τριδέντῳ σύνοδον, καὶ κτίτορος τοῦ ἐν Παρισίοις Γυμνασίου τῶν Ἰησουϊτῶν, ὅτι αὐτὸς εἶχε τὸν ὡραιότατον ὅλων τῶν πωγώνων. Ἦτο παραπολὺ ὡραῖος δι' ἐπίσκοπον· οἱ κανονικοὶ δὲ τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως, συνηθροισμένοι ἐν πλήρει συνεδριάσει, ἔκαμαν τὴν βαρβαρικὴν ἀπόφασιν νὰ ξυρίσωσιν αὐτόν. Ὅθεν, ὅτε ἀκολούθως ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ψαλτῶν, ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὁ πρωτοσύγγελος, καὶ ὁ πρωτοψάλτης ἐπλησίασαν μετὰ ψαλιδίου καὶ ξυραφίου, σαπονίου, λεκάνης, καὶ ζεστοῦ νεροῦ. Ὁ ταλαίπωρος, ἰδὼν ταῦτα, ἔκοψε δρόμον ὅσον ἠδύνατο, καὶ κατέφυγεν εἰς πύργον δύο μίλια ἐκ τοῦ Κλαρεμοντίου, ὅπου ἠσθένησεν ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ἀπέθανε.

Ἀπὸ τοὺς νόμους τινῶν μοναστηρίων φαίνεται, ὅτι οἱ μὲν λαϊκοὶ μοναχοὶ ἐχρεώστουν ν' ἀφίνωσι τὰ γένεια, οἱ δὲ ἱερομόναχοι νὰ ξυρίζωνται. Αἱ γενειάδες ὅλων τῶν εἰς μοναστήρια εἰσερχομένων εὐλογοῦντο μὲ πολλὰς ἱεροπραξίας, ἀκόμη δὲ σώζονται αἱ προσευχαὶ, διὰ τῶν ὁποίων καθιέρουν εἰς τὸν Θεὸν τὴν γενειάδα, ὅτε ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐξυρίζετο. Οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἱερωμένοι ἦσαν ἔνθερμοι ζηλωταὶ τῶν πωγώνων, καὶ ὅτε συνετελέσθη τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ῥῆγμα, ἔδραμεν ἡ δευτέρα πολὺ πλέον παρὰ πρότερον εἰς τὸ ἐναντίον ἄκρον. Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ περὶ τοῦ κείρεσθαι κανονισμοὶ δὲν ἐπεβάλλοντο αὐστηρῶς εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τῆς ἐκκλησίας, καθότι συνεχῶς εὑρίσκομεν καὶ καρδιναλίους καὶ ἐπισκόπους πωγωνοφοροῦντας. Ἐπωγωνοφόρουν δὲ καὶ οἱ πρῶτοι ἐπίσκοποι καὶ πατέρες τῆς τῶν Διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας· ἀλλ' ὁ Μαρτῖνος Λούθηρος, ὁ καὶ ἱερομόναχος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας χρηματίσας, παριστάνεται πάντοτε ἄνευ τοιούτου προσαρτήματος.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι, ὅπου ἀφίνονται τὰ γένεια, ξυρίζεται ἡ κεφαλή. Συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τοὺς Μωαμεθανοὺς, οἵτινες βοστρύχιον μόνον ἀφίνουσι κατακόρυφα, ὡς λαβὴν ὅθεν νὰ τοὺς ἀνυψώσῃ ὁ Προφήτης εἰς τὸν οὐρανόν.

ΤΥΦΩΝΕΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΥΤΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Οἱ τυφῶνες τῶν μεταξὺ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Δυτικο-Ἰνδικῶν Νήσων εἶναι εἰς τὸ ἄκρον φοβεροὶ καὶ ὀλέθριοι. Γενικῶς πρὸ τοῦ τυφῶνος σιωπῶσι τὰ στοιχεῖα· ὁ ἀὴρ συμπυκνοῦται καὶ βαρύνει· ὁ ἥλιος ἐρυθριᾷ· οἱ δ' ἀστέρες τὴν νύκτα φαίνονται ὑπὲρ τὸ σύνηθες μεγάλοι. Συνεχεῖς μεταβολαὶ γίνονται εἰς τὸ θερμόμετρον, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει κάποτε ἀπὸ ὀγδοήκοντα εἰς ἐννενήκοντα βαθμούς. Σκοτία ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀστραπτοβολοῦσι τὰ μετέωρα.

Εἰς τὴν θάλασσαν παρατηρεῖται κατὰ πρῶτον ἡ ἐπικειμένη ἀνεμοζάλη· ὄρη ἀφρίζοντα αἰφνιδίως ἀναβαίνουν ἀπὸ τὴν καθαρὰν καὶ ἀκίνητον αὐτῆς ἐπιφάνειαν. Ὁ ἄνεμος πνέει μὲ ἀκάθεκτον ὁρμὴν· μακρυνὴν βροντὴν ὁμοιάζει ὁ θόρυβός του. Ἡ βροχὴ καταβαίνει κρουνηδὸν· θάμνους καὶ δένδρα ὑψηλὰ συγκαταφέρουν οἱ ὀρεινοὶ ῥύακες· οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουν, καὶ πλημμυροῦσιν αἱ πεδιάδες.

Ἔκπληξις καὶ φόβος καταλαμβάνει πᾶν ἔμψυχον· τὰ χερσαῖα πτηνὰ διώκονται εἰς τὸν ὠκεανὸν, καὶ τὰ θαλάσσια προσφεύγουν εἰς τὰ δάση. Τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐπτοημένα κτήνη συναγελάζονται, ἢ ματαίως περιπλανῶνται εἰς ζήτησιν σκεπαστηρίου. Τὸν σεισμὸν τοῦτον τῆς γῆς δὲν προξενεῖ ὁ συναγωνισμὸς δύο ἀνέμων ἐναντίων, ἢ τὸ βρύχημα τοῦ ὠκεανοῦ· ὅλα τὰ στοιχεῖα εὑρίσκονται συγκεχυμένα καὶ συντεταραγμένα· ἡ ἰσορροπία τῆς ἀτμοσφαίρας φαίνεται ὡς νὰ ἐχαλάσθη· ἡ φύσις σπεύδει, τρόπον τινὰ, εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῆς χάος.

Πολλάκις ἐπὶ τῶν νήσων τούτων εὑρίσκει δεινὴν πανωλεθρίαν ὁ ἀνατέλλων ἥλιος, δένδρα ἐξερριζωμένα, κλάδους ἐκ τῶν κορμῶν ἀπεσπασμένους, καὶ τὰ ἐρείπια οἴκων ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ γεωργὸς δυσκολεύεται κάποτε νὰ γνωρίσῃ τὸ μέρος, ὅπου ἤνθουν τὰ πρώην αὐτοῦ κτήματα. Κοιλάδες καρποφόροι μεταβάλλονται ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν εἰς ἀβάτους ἐρημίας, μὲ τὰ πτώματα τῶν οἰκιακῶν ζώων καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ κεκαλυμμένας.

Πολὺ περισσοτέραν ἀγαθότητα ψυχῆς δεικνύει ὁ χαίρων εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, παρ' ὁ λυπούμενος εἰς τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ πλησίον.

ΟΙ ΚΟΥΡΔΟΙ.

Οἱ Κοῦρδοι, τόπον ἔχοντες ὀρεινὸν, εἰς οἴκους δὲ καὶ εἰς σκηνὰς ἀμοιβαδὸν ἐνοικοῦντες, διαφέρουν ἀπὸ τοὺς Βεδουΐνους Ἄραβας καθ' ὅλα τὰ συνήθως διακρίνοντα ὀρεινόμον ἀπὸ πεδινὸν λαόν· δίδονται ὅμως ὄχι ὀλιγώτερον, ἴσως δὲ καὶ περισσότερον ἐκείνων, εἰς παντὸς εἴδους ἁρπαγήν. Εἰς τὸ κλέπτειν ἔχουν τόσην ἐπιτηδειότητα, ὅσην εἰς τὸ λῃστεύειν τολμηρίαν. Προσωπικῶς, εἶναι πολὺ τῶν Ἀράβων γενναιότεροι· κατὰ συνέπειαν δὲ τῆς μεγαλητέρας αὐτῶν ἀνδρείας προσβάλλουν καὶ πλέον ἀτρομήτως εἰς ὁδοιπόρους καὶ εἰς συνοδίας ἐμπορικάς. Προσέτι, αὐτοὶ ἀνέχονται ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς Βεδουΐνους. Οὐχὶ πάντῃ ἄμοιροι ἠθῶν ἀξιεπαίνων, ἔχουν ὅμως ἄγρια καὶ ἰσχυρὰ πάθη· εὐκαιρίας δὲ τοῦ ἁρπάζειν ὀλιγωτέρας παρὰ τὰς τῶν Ἀράβων εὑρίσκοντες, προθυμοῦνται πολὺ μᾶλλον νὰ ὠφελῶνται ἀπ' αὐτάς, ὁσάκις τύχωσιν. Ὅθεν προσβολὴ ἀπὸ Κούρδους ἐμπνέει τρόμον πολὺ περισσότερον παρὰ τῶν Ἀράβων ὁποιαδήποτε. Οἱ τὴν χώραν τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος κατοικοῦντες, οἵτινες καλῶς γνωρίζουν τρία τουλάχιστον ἀπὸ τὰ ἔθνη τὰ εἰς τὴν ἀκόλουθον σύγκρισιν περιλαμβανόμενα, ἔχουν παροιμίαν ἰσχυρῶς δεικνύουσαν τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τοῦ προκειμένου λαοῦ·—'Οἱ Κοῦρδοι εἶναι χειρότεροι τῶν Ἀράβων· οἱ Ἄραβες χειρότεροι τῶν Ἐζιδέων· καὶ οἱ Ἐζιδεῖς χειρότεροι τοῦ διαβόλου.'

Μ' ὅλα ταῦτα, οὐδέποτε φονεύουν τοὺς μὴ ἀνθισταμένους· καὶ, ὡς οἱ Ἄραβες, φυλάττουν μὲ ἀκρίβειαν τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας. Οὐδεὶς ἐνοχλεῖ ξένον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέφαγεν, οὐδὲ συγχωρεῖ νὰ ὑποφέρῃ βλάβην τινὰ προσωπικὴν ἢ κτηματικὴν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὀροφῆς του. Εἰς τὰς καλύβας αὐτῶν συνεκοιμήθημεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μετὰ πέντε ἢ ἓξ τῶν πλέον ἀγριωπῶν ἀνθρώπων ἀφ' ὅσους ποτὲ ἴδαμεν, ἐνῷ τὰ σκεύη μας ἔκειντο τῇδε κἀκεῖσε εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον, καὶ οἱ λαιμοί μας ἦσαν ὅλως διόλου εἰς τὸ ἔλεος τῶν ξιφῶν, τὰ ὁποῖα καθεῖς Κοῦρδος ἐφοροῦσεν εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ· μ' ὅλον τοῦτο, ἐξυπνήσαμεν σῶοι, καὶ ἀφέθημεν εἰρηνικῶς νὰ ἀναχωρήσωμεν. Τοῦτο συνέβη εἰς τὴν κυρίως Κουρδιστάν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀρμενία κατοικεῖται εἰς μεγίστην ἔκτασιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ· ἐνῷ δὲ ἠτοιμαζόμεθά ποτε νὰ κινήσωμεν ἐκ τῆς Περσικῆς μητροπόλεως, μὲ σκοπὸν νὰ περάσωμεν διὰ τῆς Ἀρμενίας εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἐψυχράνθησαν πολὺ αἱ περὶ κατευοδίου ἐλπίδες μας ἀπὸ κακὴν φήμην περί τινος ἰσχυροῦ Κούρδου λῃστοῦ, παρακαθημένου πλησίον εἰς τὸ στενὸν ὀρεινὸν πέρασμα τῆς Δαχὰρ, τέσσαρας περίπου σταθμοὺς ἀπὸ τὴν Ἐρζερούμ. Εἰδοποιήθημεν ὅτι κατεῖχε τοιαύτην θέσιν, ὥστε δυσκόλως ἠθέλαμεν ἀποφύγειν τὴν παρατήρησιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ ὁ εἰς τὴν Περσικὴν αὐλὴν Βρετανὸς Ἀπεσταλμένος ἦτον ὑπόχρεως νὰ πέμπῃ ἐτησίως χαρίσματα πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ μὴν ἐγγίζωνται οἱ ἐκ τῆς Ἀγγλίας φάκελλοί του.

Ἡ εἴδησις αὕτη πολλάκις μᾶς ἐπέφερεν ἀνησυχίαν, ἐνῷ, διαβαίνοντες τὰ μεταξὺ Τεχεράν καὶ Δαχὰρ 600 μίλια, προσηγγίζαμεν εἰς τὸ κατοικητήριον τοῦ λῃστοῦ. Τέλος, ὁ ὁδηγὸς, τὸν ὁποῖον εἴχαμεν μισθώσειν εἰς τὸν ἔμπροσθεν σταθμὸν, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ διὰ τῶν ἀπατήτων χιόνων, καὶ ὅστις, μὲ χιονοϋποδήματα καὶ περιεζωσμένας κνήμας, εἶχεν ὁδεύσειν εἰκοσιπέντε μίλια χωρὶς ποσῶς νὰ φανῇ ἀπηυδημένος, ἔφερεν ἡμᾶς εἰς τὴν ὀφρῦν βουνοῦ τινὸς, ὅθεν ἐκυττάξαμεν κάτω εἰς βαθεῖαν καὶ στενὴν φάραγγα. Ὁ ὁδηγὸς διεύθυνε τὴν προσοχήν μας εἰς συνάθροισμα κηλίδων μαύρων ἐπὶ τῆς χιόνος, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι αὐτὸ ἦτον ἡ κώμη Δαχὰρ, κατοικουμένη ὑπὸ τοῦ ἀρχιληστοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Ἡμεῖς μὲν ἐπεθυμούσαμεν καὶ ἐσκοπεύαμεν νὰ ταχύνωμεν, διὰ τῆς κοιλάδος καὶ τοῦ ἐπέκεινα περάσματος, εἰς τὸ ἀκόλουθον χωρίον· ἀλλ' ὁ ὁδηγὸς ἐθηλοποίησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάγῃ παρέκει, καὶ οἱ ἀγωγιάται ἔκαμαν τὴν αὐτὴν δηλοποίησιν ὡς πρὸς τὰ κοπιασμένα ζῶά των. Μετὰ ὡριμωτέραν λοιπὸν σκέψιν, εὐχαρίστως ἐστέρξαμεν εἰς τοῦτο, στοχασθέντες ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ καταβῶμεν τὸ ὄρος, καὶ νὰ διέλθωμεν τὴν κώμην ἀπαρατήρητοι· μᾶς ἐφάνη δὲ καὶ ἀσφαλέστερον νὰ δείξωμεν ἐμπιστοσύνην ζητοῦντες τὴν φιλοξενίαν τοῦ ἀρχιληστοῦ, παρὰ τὰς ὑποψίας ἡμῶν νὰ φανερώσωμεν ἐπιχειροῦντες νὰ προβῶμεν.

Ὁ ὁδηγὸς προέδραμε κάτω τοῦ ὄρους, ὥστε νὰ φανερώσῃ τὴν πλησίασίν μας εἰς τὸν ἀρχηγόν· καταβάντας δὲ εἰς τὴν κοιλάδα, ὑπέστρεψε καὶ ὡδήγησεν ἡμᾶς εἰς τὸ σπήλαιον αὐτὸ τοῦ Κούρδου λέοντος. Περὶ τὴν εἴσοδον ἔστεκαν διάφοροι ἄνδρες, ἐνδεδυμένοι καλήτερα παρ' ὅσον συνήθως ἐνδύονται οἱ κάτοικοι τοιούτων μικρῶν χωρίων. Ὡς δ' ἐπλησιάσαμεν, ἀνὴρ εὔρωστος, καὶ πολὺ εὐλογιοκομμένος, προέβη καὶ μᾶς ἐβοήθησε νὰ πεζεύσωμεν. Ἐφοροῦσε γοῦναν πορφυρόχροον, καὶ σαρίκι μεταξωτόν. Εἶχε δὲ πρόσωψιν ἥμερον καὶ ὁπωσοῦν εὐμενῆ, ἐκτὸς ὅτι περὶ τὰς ὀφρῦς αὐτοῦ ἐφαίνετο μικρά τις ἀπειλητικὴ κατήφεια. Οὗτος ἦτον ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγός. Μᾶς ἔμβασεν εἰς θάλαμον, ἀποκεχωρισμένον τοῦ ζωοστασίου διὰ τοίχου περὶ τοὺς τρεῖς πόδας ὑψηλοῦ. Ὁ θάλαμος οὗτος ἦτο μακρὺς καὶ στενὸς, καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ διηρημένον εἰς τρία ἴσα μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μέσον ἦτον ἀνοικτὸν μονοπάτιον, φέρον ἀπὸ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν ἑστίαν· μεταξὺ δὲ τοῦ μονοπατίου καὶ τοῦ ἑκατέρωθεν τοίχου, τὸ πάτωμα ἦτον ἐσκεπασμένον μὲ ψάθας, ῥοῦχα, καὶ τάπητας, ἐπὶ τῶν ὁποίων διάφοροι γέροντες ἦσαν πλαγιασμένοι, καπνίζοντες. Μικρά τις μετασάλευσις ἔγινε μεταξύ των, ὁπότε εἰσήλθαμεν, καὶ ὀλίγον τι διάστημα ἐκαθαρίσθη ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς ἑστίας διὰ ἡμᾶς· ἐκεῖ δὲ ἁπλώσαντες τοὺς ἰδίους μας τάπητας, ἐκαθίσαμεν. Ἀλλέως πως οἰκονομούμεθα ὡς ἐπιτοπλεῖστον· διότι, ἂν εἰς τὸν θάλαμον τὸν πρὸς χρῆσίν μας διωρισμένον εὑρίσκαμεν ἀνθρώπους παραπολλοὺς ἢ παραπολὺ ὀχληροὺς, τοὺς ἐλέγαμεν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ἀλλὰ τοιοῦτό τι δὲν ἐσυγχώρει ἡ παροῦσα θέσις μας. Μετὰ δέκα

περίπου λεπτά, εἰσῆλθεν ὁ ἀρχηγὸς, καὶ ἐκάθισεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς ἑστίας· ἐπομένως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους προηγουμένως εἴχαμεν ἰδεῖν εἰς τὴν θύραν, ἐμβῆκαν ἕνας ἕνας, ἐωσοῦ ὁ θάλαμος σχεδὸν ἐγέμισεν ἀπὸ καλοενδυμένους Κούρδους, μὲ ξιφήρεις ζώνας, οἵτινες, ἐνῷ ἐκάπνιζαν τὰς σύριγγάς των, προσήλοναν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμούς των μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Μόνος ὁ ἀρχηγὸς ἐκάπνιζε ναργιλλέ· ἐνῷ δ' ἐκάθητο ἡσύχως μ' αὐτὸν διασκεδάζων, καὶ χαϊδεύων ὡραῖόν τι τέκνον, τὸν νεώτατον ἀπὸ τοὺς υἱούς του, μᾶς ἐφαίνετο ὅτι πολλοὺς ἄλλους ἐβλέπαμεν ἔμπροσθέν μας, ἕκαστον ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ἐὰν ἀφινόμεθα εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἐντυπώσεις, ἠθέλαμεν μαντεύσειν ὅτι ἦτον ὁ διαβόητος λῃστὴς, περὶ τοῦ ὁποίου τοσαῦτα εἴχαμεν ἀκούσειν. Ἐκ τῶν διαφόρων μας παρατηρήσεων μία εἰς τὸ ἄκρον διασκεδαστικὴ ἦτο νὰ στοχαζώμεθα τὴν ταπεινοφροσύνην, ὑπομονὴν, καὶ καλοσύνην, αἵτινες διεδέχθησαν τὸν συνήθως βαρὺν καὶ ἀλαζόνα τρόπον τοῦ Πέρσου μας θεράποντος Ἀλῆ, ἐνῷ περιεφέρετο εἰς τὸν θάλαμον ἑτοιμάζων τὸ γεῦμα εἰς τὸ πῦρ. Τὸ δεῖπνον τῶν Κούρδων ἡτοιμάσθη πρὸ τοῦ ἡμετέρου γεύματος· συνίστατο δὲ ἀπὸ μεγίστην ποσότητα σίτου*, βρασμένου μέ τινα κομμάτια προβατείου κρέατος, καὶ περιχυμένου ἀπὸ βούτυρον. Ἀμέσως πάμπολλαι δεξιαὶ χεῖρες ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ πινάκιον, ζητοῦσαι τὰ τοῦ κρέατος περιπλανώμενα κομμάτια, καὶ συμπιέζουσαι τὸν σῖτον εἰς σφαίρας ἁρμοδίας διὰ τὸ στόμα, ἐωσοῦ, μετ' ὀλίγον, ἤρχισε νὰ φαίνεται ὁ πάτος τῆς εὐρυχώρου ξυλίνης λεκάνης. Ὁ ἀρχηγὸς δὲν συνέφαγεν. Ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ μέσον τὸ πιλάβιον, μᾶς προσεκάλεσε νὰ συγγευθῶμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμαγειρεύετο ὄρνις διὰ ἡμᾶς, παρητήθημεν, μὴ στοχασθέντες τὴν στιγμὴν ἐκείνην πόσον ὠφέλιμος ἦτον εἰς ἡμᾶς ἡ τοιαύτη πρότασις, καθότι οἱ Κοῦρδοι, ὡς οἱ Ἄραβες, σπανίως ἐνοχλοῦν ἐκείνους, μετὰ τῶν ὁποίων συνέφαγαν. Εἶπεν ἀκολούθως ὅτι καὶ αὐτὸς ἤθελε περιμείνειν νὰ μεθέξῃ τῆς ἰδικῆς μας τροφῆς, καὶ διώρισε νὰ βαλθῇ παράμερα ἓν πινάκιον τοῦ πιλαβίου πρὸς χρῆσίν μας. Ὅτε λοιπὸν ἐφέρθη τὸ ἰδικόν μας γεῦμα, ἐκάθισε καὶ αὐτός· ἀποβαλὼν δὲ μέ τινα περιφρόνησιν τὸ μαχαίριον καὶ τὸ περόνιον, ἐλευθέρως ἐπίανε μὲ τοὺς δακτύλους ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε, δίδων καί ποτε εὔμορφόν τι κομμάτιον εἰς τὸν υἱόν του· ὥστε διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ πολλὰ γρήγορα ἐκαθαρίσαμεν τὰ πινάκια, μὲ προφανῆ δυσαρέσκειαν τοῦ δούλου μας, ὅστις εἶχε δικαίωμα ἀποκλειστικὸν εἰς τὰ λείψανα τῆς ἡμετέρας τραπέζης.

Ὅτ' ἔφθασεν ἡ συνειθισμένη ὥρα τῆς κοίτης, παρεκαλέσαμεν ν' ἀποσυρθῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ ἀρχηγὸς εἶπεν ὀλίγα λόγια, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησαν, αὐτοῦ μόνου ἀπομείναντος, καὶ ἑνὸς γέροντος πολιοτρίχου. Οὗτοι ἐκάθισαν ἕως τὸ μεσονύκτιον· τότε δ' ἐφέρθη μέσα καφὲς, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχηγὸς ἐνεχείρισε κουπάκιον εἰς τὸν συγγράφοντα, καὶ εἰς ὀλίγον ἐξῆλθε μετὰ τοῦ γηραλέου. Μᾶς ἐφάνη ὅτι ἔμεινε τόσον ἀργὰ, διὰ νὰ μὴ μᾶς κατακλέψωσιν οἱ ἄνθρωποί του. Πάλιν δὲ εἰσῆλθε περὶ τὰς τέσσαρας τὸ πρωΐ, καὶ ἐκάθισε καπνίζων ἕως περὶ τὰς ὀκτώ, ὅτε, τῶν πραγμάτων μας ὄντων ἑστοιβασμένων, ἐκβῆκε νὰ ἐπιστατήσῃ τὰς πρὸς ἀναχώρησιν ἡμῶν ἑτοιμασίας. Μετά τινα σκέψιν ἐκρίναμεν ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ φιλοδωρήσωμεν αὐτὸν ἓν φλωρίον Ὁλλανδικόν. Ἡ ποσότης αὕτη, ἂν καὶ ὄχι τόση, ὥστε νὰ δείξῃ τοὺς φόβους μας, ἦτον ὅμως διπλασία ἐκείνης, τὴν ὁποίαν συνήθως ἐπληρώναμεν. Ὅθεν ἐπέμψαμεν τὸν Ἀλῆν πρὸς αὐτὸν μετὰ τοῦ χρυσίου· ἀλλ' ὑπέστρεψεν εὐθὺς, λέγων ὅτι ὁ Κοῦρδος δὲν ἤθελε νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὴν χεῖρά του. Ἐξελθόντες νὰ ἱππεύσωμεν, τὸν ἐπροσφέραμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὸ νόμισμα· ἔλαβε δ' αὐτὸ χωρὶς δισταγμὸν καὶ μετὰ εὐχαριστίας, ἂν καὶ ἡ ὑπερηφάνεια δὲν ἐσυγχώρησε νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας Πέρσου καὶ δούλου. Μᾶς συνώδευσε πεζὸς ἕως τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου· καὶ δείξας ὁποῖον δρόμον ἐχρεωστοῦμεν νὰ ἐπάρωμεν, μᾶς εὐχήθη κατευόδιον, ἀπεχαιρέτησε, καὶ ὑπέστρεψε.

Εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιλῃστοῦ εὑρισκόμενοι, ἐφοβούμεθα μόνον τὰς μικρὰς κλοπὰς, ὅσας ἦτο δυνατὸν νὰ κάμωσι χωρὶς τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ οἱ ὀπαδοί του. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνεχωρήσαμεν, μᾶς ἐκυρίευσεν ἀνησυχία μήπως, εἴτε ἑκόντος εἴτε ἄκοντος αὐτοῦ, μᾶς καταδιώξωσι καὶ μᾶς γυμνώσωσι τινὲς τῶν ἀνθρώπων, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἴχαμεν συμφάγειν. Τίποτε ὅμως τοιοῦτο δὲν συνέβη, ἂν καὶ δὲν ἔπαυσεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ἀνησυχία μας, πλὴν ἀφοῦ ἐμακρύνθημεν ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα μίλια ἐκ τῆς Δαχάρ.

Μ' ὅλην τὴν ἀγρυπνίαν τοῦ ἀρχηγοῦ ἐνῷ μᾶς ἐφιλοξένει, οἱ ἄνθρωποί του εὑρῆκαν διαφόρους τρόπους ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι δὲν ἦσαν ἄδικοι αἱ ὑποψίαι μας. Ἰδοὺ ἓν παράδειγμα. Ὁ συγγραφεὺς, ἐξυπνήσας τὸ πρωΐ, ἐζήτησε τὸ μαντίλιόν του, ἀλλ' εἰς μάτην· μετέπειτα ἐξεπλάγη, ἰδὼν αὐτὸ περιτυλίσσον τὴν κεφαλὴν ἀνθρώπου, ὅστις ἐτριγύριζεν ἐκεῖ εἰς θεραπείαν τῶν ἀλόγων. Τόσον ἀλλόκοτος μ' ἐφάνη ἡ ἀναίσχυντος αὕτη παράταξις τοῦ κλεψιμαίου, ὥστε, ἂν δὲν εἶχε τὸ μαντίλιόν μου ἰδιότροπόν τι σχέδιον, ἤθελα διστάσειν ὡς πρὸς τὴν ταὐτότητα. Ἀλλὰ, βέβαιοι ὄντες, ἀνεφέραμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀρχηγόν, ὅστις ὡμίλησε πρὸς τὸν κλέπτην· ἐκεῖνος δὲ εἶπεν ὅτι ἐγὼ τοῦ τὸ ἐχάρισα. Ἀρνηθέντος ἐμοῦ τοῦτο, ὁ ἀρχηγὸς διέταξεν αὐτὸν νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ. Τότε ἐξετύλιξεν αὐτὸ ἀπὸ τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸ ἔρριψε κάτω μὲ ὠργισμένον καὶ ὑβριστικὸν ἀέρα. Ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι ἀνέκδοτον περὶ τοῦ αὐτοῦ μαντιλίου, ἀξιοσημείωτον ἐνταῦθα, μολονότι δὲν ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Τρεῖς ἡμέρας ἀφοῦ ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ Δαχὰρ, κατελύσαμεν εἰς τὸν οἶκον Τούρκου τινὸς εἰς Ἀλβὰρ, τὴν δ' ἐπαύριον κατευωδώθημεν εἰς Ἐρζερούμ. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἐφθάσαμεν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μαντίλιον, λησμονηθὲν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς Ἀλβὰρ, ἐφέρθη παρά τινος, τὸν ὁποῖον ὁ ξενοδόχος Τοῦρκος εἶχε στείλειν κατόπιν μας ἓξ ὡρῶν δρόμον. Ὁ ἄνθρωπος, βεβαιωθεὶς ὅτι ἔφερεν αὐτὸ ὅπου ἀνῆκεν, ἀνεχώρησε, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἢ νὰ περιμείνῃ νὰ λάβῃ ἀντιμισθίαν τινὰ διὰ τὸν κόπον του.

Τροφὴ καὶ κατοικία τῶν ἐσκουίμων πλησίον τῆς Παγετωδους ἀκρας.—Τῶν ἀνθρώπων τούτων αἱ σκηναὶ, λέγει περιηγητὴς Ἄγγλος, συνίστανται ἀπ' ὀλίγα τινὰ ξύλα ἐμπηγμένα εἰς τὴν γῆν, πρὸς τὴν κορυφὴν δὲ συνενούμενα, ὥστε, ἀφοῦ σκεπασθῇ μὲ δέρματα ἡ κατοικία, νὰ λαμβάνῃ κωνικὸν σχῆμα. Ὅταν τὸ ψύχος ἦναι πολὺ, φοραίνονται πρὸς τούτοις ἐσωτερικῶς μὲ ταράνδου δέρματα. Ὀλίγα στελέχη συνιστῶσι τὸ πάτωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξαπλοῦνται τὰ στρωσείδιά των. Τὴν τροφὴν μαγειρεύουν εἰς τὸ ὕπαιθρον εἰς χωμάτινα σκεύη, ὅπου βάλλουν ὁμοῦ τὸ αἷμα, τὰ ἔντερα, τὸ πάχος, καὶ τὸ κρέας. Κυριωτέρα τροφὴ των εἶναι ὁ θαλάσσιος ἵππος, ἡ φώκη, ὁ τάρανδος, καὶ ὀψάρια· ἐπειδὴ δὲ τὸ καλοκαίριον προμηθεύονται πλειότερα τῶν ὅσα τότε ἀναλίσκουν, χώνουν τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἄμμον διὰ τὸν χειμῶνα. Μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην ἀνέσκαψαν φώκην, ἥτις κατὰ τὸ φαινόμενον ἦτο πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ἀποτεθειμένη, καὶ εἷς αὐτῶν, γεμίσας ἀπὸ τὰ ἐντόσθια τὴν χεῖρα, ἐπρόσφερεν αὐτὰ εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ φάγωμεν· ἀλλὰ μόνον ἡ θέα μᾶς ἐχόρτασε. Τὸ κρέας τοῦ ταράνδου τρώγεται ὑπ' αὐτῶν ὠμόν.

Ἐπιμονη.—Εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ διαβοήτου Ἀσιανοῦ δορικτήτορος Τιμοὺρ, κοινότερον λεγομένου Ταμερλάνου, κἀνὲν ἰδίωμα δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀξιοσημείωτον τῆς παραδόξου ἐπιμονῆς του. Ὅσον μεγάλας δυσκολίας καὶ ἂν ὑπήντα, ποτὲ δὲν ὠπισθοδρόμει ἀφ' ὅτι ἅπαξ ἐπεχειροῦσε· πολλάκις δ' ἐπέμενεν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὸ περιστάσεις, αἵτινες ἔκαμναν τοὺς περὶ αὐτὸν ὅλους ν' ἀπελπίζωνται. Εἰς τοιούτους καιροὺς διηγεῖτο τὰ ἐφεξῆς·—'Μίαν φορὰν,' ἔλεγεν, 'ἠναγκάσθην, φεύγων ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου, νὰ προσδράμω εἰς χαλασμένον οἰκοδόμημα, ὅπου ἐκάθισα μόνος πολλὰς ὥρας. Τοὺς λυπηρούς μου διαλογισμοὺς ζητῶν νὰ διασκεδάσω, προσήλωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μύρμηκα, ὅστις, φέρων κόκκον σιταρίου μεγαλήτερον ἑαυτοῦ, ἀνέβαινεν ὑψηλὸν τινα τοῖχον. Ἠρίθμησα τοὺς ἀγῶνας, ὅσους ἔκαμε διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπόν του. Ὁ κόκκος ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν ἑξήκοντα ἐννέα φοράς· ἀλλὰ τὸ ἔντομον ἐπέμενε, καὶ τὴν ἑβδομηκοστὴν φορὰν ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφήν. Τὸ θέαμα τοῦτο καὶ τότε μ' ἐνεθάρρυνε, καὶ ἀπὸ τότε ὡς μάθημα μ' ἐχρησίμευσε.'

Ἀνδρῶν δὲ φαύλων ὄχον εἰς ὕδωρ γράφε.

Ο ΑΘΡΗΣΚΟΣ ΕΥΤΥΧΗΣ.

Σωρευε χρυσίον καὶ ἀργύριον· σύναγε σπανίους καὶ πολυτιμοτάτους θησαυρούς· γέμισον τὴν πόλιν ἀπὸ χρεωφειλετῶν, καὶ πολλάς σου κιβωτοὺς ἀπὸ βαρυτίμων κειμηλίων καὶ κοσμημάτων καὶ στολῶν· κτίζε μεγάλας οἰκίας ἀπὸ χρυσοῦ καὶ ἠλέκτρου καὶ ἐλέφαντος καταστραπτομένας, καὶ στενοχωρουμένας ὑπὸ πλήθους ἀνδραπόδων καὶ κολάκων βοσκομένων εἰς τὰς συβαριτικὰς τραπέζας σου· πλάτυνον τὰς γαίας καὶ τοὺς κήπους σου εἰς διάστημα πολλῶν ἡμερῶν· ἀνάβα, τέλος, θριαμβεύων μετὰ δόξης καὶ εἰς τοὺς ὑπερτάτους βαθμοὺς τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιωμάτων· ἂν δὲν ἔχῃς θησαυρισμένην ἐν τῇ ψυχῇ σου τὴν γαλήνην τὴν ἐκ τῆς ἀρετῆς, ἐκδιώξας τὴν ταραχὴν τῶν ἀλόγων παθῶν καὶ τῆς ἀπληστίας, ὅσον ζωρότερον πίνεις τὸν κρατῆρα τῆς εὐτυχίας, τόσον πλειοτέρας καὶ πικροτέρας ἔχεις ὀδύνας· οἶνον ἰσχυρὸν ποτίζεις τὸν πυρέσσοντα, μέλι ταγίζεις τὸν χολερικὸν, ἢ βούτυρον καὶ πάχη τὸν δυσεντερικὸν, φλόγα θέλεις νὰ μαράνῃς ἐπιχέων ἔλαιον. Ταύτην δὲ τὴν τόσον εἰς τὰς εὐτυχίας ἀναγκαίαν γαλήνην τῆς ψυχῆς καὶ ἀταραξίαν τίς ἄλλος, ἀδελφοὶ, δύναται ἀληθῶς νὰ τὴν προξενήσῃ, καὶ παροῦσαν νὰ τὴν διατηρήσῃ, καὶ φυγοῦσαν δὲ πολλάκις νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ, εἰμὴ ἡ πιστὴ τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ προσευχή;

Ὁ δὲ τῆς θείας λατρείας ἔρημος εὐτυχὴς ἄλλο τί δύναται νὰ ἦναι παρὰ τρισάθλιον ἀνδράποδον τῆς ἰδίας του εὐτυχίας; Ἐπειδὴ πώποτε δὲν ἀνυψόνει τὸν νοῦν πρὸς τὸ μόνον ἀναλλοίωτον καὶ αἰώνιον Ὄν, τὸν Θεὸν, ἀποβαίνει δοῦλος τῆς ματαιότητος καὶ παίγνιον τῆς ἀστασίας τοῦ κόσμου, συρόμενος, ὡς στέλεχος, ἢ σῶμα νεκρὸν, ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τῶν ἀλόγων αὐτοῦ παθῶν, ὑπὸ τῶν ἀπατηλῶν καὶ ψευδῶν ὑπολήψεων τῶν ἀνθρώπων, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ καὶ τῆς φορᾶς τῶν εὐροούντων αὐτοῦ πραγμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ φέρεται ὑποβρύχιος. Ἐπειδὴ πώποτε δὲν ἐπικαλεῖται οὐδὲ μελετᾷ τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἀποβαίνει σκληροκάρδιος πρὸς τοὺς πλησίον, καὶ ὠμὸς, καὶ ἄγευστος τῶν γλυκερῶν τῆς εὐεργεσίας θελγήτρων, περιορίζων ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας εἰς εὐχαρίστησιν τῶν ἀκορέστων αὐτοῦ ἐπιθυμιῶν. Ὅ,τι καλὸν ἂν ἔχῃ, ὅσον ἂν ἦναι μέγα καὶ πολὺ καὶ ἄφθονον, τὸ θέλει μόνον δι' ἑαυτόν· κἂν ποτε μεταδώσῃ καὶ εἰς ἄλλον κάμμίαν ρανίδα, τὴν πωλεῖ βαρυτιμότατα. Ὀλίγον ἀργύριον, ὀλίγους λόγους ἡμέρους καὶ παρηγορητικοὺς, καὶ ἓν πολλάκις βλέμμα ἱλαρὸν, μόλις τὰ χαρίζει, ὅταν ἀντιλάβῃ παχεῖς καὶ μακροὺς τῆς ἰδίας ἀλαζονείας ἐπαίνους παρὰ τῶν, ὅσοι κατὰ δυστυχίαν λάβωσι τὴν χρείαν του, ταπεινούμενοι καὶ δακρύοντες καὶ προσκυνοῦντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ κάθηται ὑπέρφρυς καὶ σόλοικος, ἢ βαδίζει σοβαρὸς καὶ περιβλέπων, πόσοι τὸν ζηλεύουσιν ἀποθαυμάζοντες καὶ μακρόθεν.

Καὶ φαίνεται μὲν ἔξωθεν μακάριος καὶ ζηλωτὸς, ἀλλ' ὅταν ἀνοίξῃς τὰς θύρας τῆς αὐτοῦ καρδίας, τὸν βλέπεις

---

* Ἐπειδὴ τὸ ὀρύζιον εἶναι δυσεύρετον εἰς τὰ μακρυνὰ χωρία τῆς Ἀρμενίας, μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ σῖτον εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πιλαβίου.

τρισάθλιον, διότι ἔχει σύνοικον ἐν τοῖς ἐγκάτοις καὶ σύνδειπνον καὶ σύγκοιτον τὴν ἄφρονα κακίαν, ἥτις πανταχοῦ τὸν συντροφεύει, σύντροφος πικρὸς καὶ ὀδυνηρὸς, καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν. Σκυθρωπαὶ πλεονεξίας ἢ ἀλαζονείας φροντίδες ὀργόνουσι βαθέως τὸ ῥυτιδωμένον αὐτοῦ μέτωπον· ἄγριαι πάσης ἀκολασίας ἐπιθυμίαι συνεχῶς ἐξανθοῦσιν, ὡς ἄκανθαι, εἰς τὴν ἀναιδῆ καὶ ἄδικον αὐτοῦ ψυχήν· μυρμηκιῶσιν εἰς τὰ σπλάγχνα του σκευωρίαι καὶ δόλοι καὶ ὑποψίαι· κατατρώγει τὴν καρδίαν του ἡ σκωρία τοῦ φθόνου καὶ τῆς μνησικακίας· ὀργαὶ καὶ ὀξυθυμίαι τινάσσουσι τὸ σῶμά του πολλάκις τῆς ἡμέρας· καὶ διὰ νυκτὸς ἐξοιστροῦσι τὴν φαντασίαν του καὶ ταράσσουσι τὸν ὕπνον του τρομερῶν ὀνείρων ἀλλόκοτα φαντάσματα. Οὕτω δὲ τὸ πλεῖστον διάγων, ἀποβαίνει βαρὺς μὲν καὶ πικρὸς πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς, ἄπιστος δὲ πρὸς τοὺς φίλους, ἀχάριστος δὲ πρὸς τοὺς εὐεργέτας, ἄχρηστος δὲ πρὸς ὅλον αὐτοῦ τὸ γένος, καὶ ἄφιλος καὶ ἄστοργος πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, πλὴν μόνον, ὡς νομίζει, πρὸς ἑαυτόν· μᾶλλον δὲ, πρὸς τὸ ἄθλιον ἀργύριον, ἢ ἄλλο τι τῆς αὐτοῦ κτηνώδους ὀρέξεως ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον περιέπει δουλικώτατα καὶ λατρεύει, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον τιμωρεῖ καὶ βασανίζει καὶ αὐτὸς ἑαυτόν. Κἂν ποτε ὑπομειδιάσῃ γλυκεῖά τις ἐλπὶς καὶ τέρψις εἰς τὴν καρδίαν του, πάραυτα καὶ ταύτην ἐξηφάνισε φροντίς τις καὶ ζάλη λογισμῶν εὐθὺς ἐκραγεῖσα, καθὼς ταράσσει τὴν εὐδίαν ἀνέμου καταιγὶς ἐξαίφνης ἀπὸ σπηλάδος ἐπιπεσοῦσα. Καὶ ὅταν ἀνενδότως τρυφᾷ, γαστριζόμενος καὶ κοιταζόμενος καὶ μεθύων εἰς τὰς σωματικὰς ἡδονὰς, ἐξυπνᾷ πολλάκις, ὡς οἱ μεθύοντες ἀπὸ οἶνου, κραιπαλῶν καὶ ὀξυρεγμῶν καὶ μελαγχολικὸς, καὶ, τέλος, ἐπανδιάζει πρὸς τὸν θολερὸν κυκεῶνα καὶ τὴν βδελυρὰν τράπεζαν τῶν ἤδη συνειθισμένων ἀπολαύσεων· ὥστε δέν τον μένει πλέον ἄλλο, εἰμὴ νὰ κατατρώγῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἑαυτοῦ ὕπαρξιν. Ὅμοιος ἀῤῥώστου, τοῦ ὁποίου τὴν γεῦσιν δὲν κεντῶσι πλέον τὰ φαγητὰ, μεταλλάσσει καὶ αὐτὸς παντὸς εἴδους τρυφὰς, ἀλλὰ πρὸς ὅλας ταχέως προσοχθίζει καὶ σικχαίνεται καὶ ἀγανακτεῖ· ὅταν δοκῇ ἤδη πεπληρῶσθαι, θλιβήσεται. Θλίβεται θεωρῶν τὰ ἔτη του σωρευόμενα περὶ τὸ σεσαθρωμένον αὐτοῦ σῶμα, καθὼς πίπτουσι περὶ τὴν παρακμάζουσαν συκῆν ξηρὰ τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρον· καὶ πάλιν βαρύνεται πολλάκις τὸν βίον, καὶ καταρᾶται τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Καὶ ἡ ζωὴ τὸν ἐνοχλεῖ, καὶ ὁ τάφος τὸν τρομάζει, τὸν τρομάζει καὶ αὐτὴ ἡ ἁπλῆ ἔννοια τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θέλων χωρίζεται ὁ ταλαίπωρος. Ἀπόστα, κράζει μετὰ λύσσης καὶ ἀπελπισίας, Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι· φύγε μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, αἰώνιον Ὄν, δὲν θέλω νὰ σὲ γνωρίζω· οἱ λόγοι σου μὲ φοβίζουσιν, αἱ ἐντολαί σου μὲ ἐνοχλοῦσιν, ἡ παρουσία σου ταράττει μου τὴν συνείδησιν· ἀποστρέφομαι τὴν συνομιλίαν καὶ τὴν λατρείαν σου. Ἂς ἀποθάνω, καθὼς ἔζησα, μακρὰν ἀπὸ σοῦ, εἰς τὰς ἀνοδίας τῆς ἀνομίας· Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι.—ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

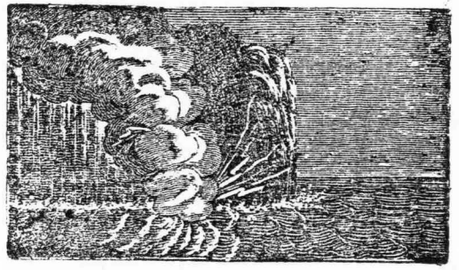

ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΣ ΝΗΣΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ.

ΕΝΘΥΜΟΥΝΤΑΙ ἴσως πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, ὅτι τὸν Ἰούλιον, 1831, συνέβη πρὸς τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Σικελίας ἔκρηξις ἡφαίστειος κατὰ τὸ μέσον τοῦ πελάγους, καὶ ὅτι ἐσχηματίσθη νῆσος ἱκανοῦ μεγέθους, τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ διήρκεσεν ὀλίγους μῆνας, ἐξήλειψαν, τέλος, καὶ κατεῤῥόφησαν τὰ κύματα, ἐξ ὧν καὶ ἀνεφάνη.

Ἄγγλος ἔμπορος, ὁ κύριος Wright, διατρίβων εἰς τὴν Σικελίαν τὸν καιρὸν τῆς ὑποθαλασσίου ταύτης ἐκρήξεως (τὴν 12–24ην Ἰουλίου, 1831) καὶ ἀπὸ περιέργειαν φερόμενος ἐπαινετὴν, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ νεωστὶ ἀνακύψαντος νησίου. Πρὸς τοῦτο ἐναύλωσε πλοῖον τὴν 24ην Αὐγούστου (τεσσαράκοντα τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς νήσου) εἰς τὴν Σιάκκαν, Sciacca, ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ παραλίου τῆς Σικελίας, καὶ μετὰ ἰχνογράφου, ἰατροῦ, καί τινων ἄλλων Σικελιωτῶν, ὑπῆγεν εἰς ζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον τότε διήγειρε τοσαύτην ἔκπληξιν καὶ τοσοῦτον φόβον.

Ἐξέπλευσαν δὲ ἀπὸ τὴν Σιάκκαν εἰς τὰς ἑννέα τὸ ἑσπέρας. Ἡ σελήνη τερπνῶς ἐφεγγοβόλει ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀπόγειος αὔρα ταχέως προῆγεν αὐτούς. Μετά τινας ὥρας ὁ Ἄγγλος καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιβάται ἀπεκοιμήθησαν· ὀλίγον δὲ πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ, ἐξύπνισαν αὐτοὺς αἱ τοῦ ἡφαιστείου ἐκρήξεις, καὶ σηκωθέντες ἴδαν, μικρὸν ἀπέχοντας, δύο λόφους μὲ καπνοῦ στήλην ἄνωθεν αὐτῶν. Ἡ περίεργος νῆσος τῆς Παντελλαρίας, ἥτις κατὰ τὸ φαινόμενον ὁμοιοτρόπως ἐγεννήθη δι' ὑποθαλασσίου ἐκρήξεως, μολονότι τώρα κατοικεῖται καὶ μερικῶς καλλιεργεῖται, ἐβλέπετο μακρὰν πρὸς δυσμάς. Ἐλογαρίαζαν ὅτι εἶχαν πλεύσειν περὶ τὰ τριάκοντα ἐξ μίλια, καὶ ὅτι ἡ νέα νῆσος ἀπεῖχεν ἴσα σχεδὸν ἀπὸ τὴν Σιάκκαν καὶ τὴν Παντελλαρίαν. Εἶχε δ' ἐξέλθειν ἀπὸ σύρτιν ἀμμώδη, ἥτις πρότερον ἐκαλύπτετο (ἂν καὶ ὄχι μὲ βαθὺ νερὸν) ὑπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ ἦτο πασίγνωστος εἰς τοὺς ναύτας ὑπὸ τὸ ὄνομα Νερίτα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σύρτις, ἱκανὴν ἔχουσα ἐκτασιν, εἶναι πιθανῶς γέννημα προτέρου τινὸς ἡφαιστείου σπαραγμοῦ.

Τὸ πλοιάριον ταχέως προσήγγιζεν εἰς τὴν νῆσον· ὅτε δ' ἀπεῖχεν ὀλίγα μόνον κωπία, ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ὄπισθεν τοῦ μαύρου κρατῆρος, ἀποκαλύπτων τὸ σχῆμά του, καὶ μεγαλοπρεπέστατα διὰ τοῦ καπνοῦ λάμπων. Τὴν ἐξέτασιν ἤρχισαν κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν μέρος, ὅπου τὸ ἡφαίστειον παρεστάνετο ὡς στρογγύλος λόφος, περὶ τοὺς 120 πόδας ὑψούμενος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἐμπόδισε τὴν ἐκεῖ ἀπόβασιν πυκνόν τι νέφος λευκοῦ καπνοῦ, ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ λόφου ἐξερχόμενον, εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὴν θάλασσαν. Ὅθεν ἐκωπηλάτησαν τὸ πλοιάριον κύκλῳ τῆς νήσου, περὶ τοὺς εἴκοσι πόδας ἐξ αὐτῆς ἀπέχοντες, ἑωσοῦ ἔφθασαν εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν, τὴν ὁποίαν εὗρηκαν πόδας τινὰς ὑψηλοτέραν παρὰ τὸ ἤδη ἐξετασθὲν μέρος, καὶ προσέτι ἀνεκάλυψαν ἐπίπεδον ἀμμώδη ἀκτὴν, ἥτις ἐφαίνετο καλὸς τόπος δι' ἀπόβασιν. Ἀλλ' οἱ Σικελιῶται δὲν ἐτόλμων νὰ πατήσωσιν εἰς τὸ νέον τοῦτο τῆς φύσεως προϊὸν, ἐκ φόβου μὴν ἤθελε τοὺς καταπίειν ἡ ἁπαλὴ ἀκόμη νεογέννητος στερεά. Τέλος ὅμως εἷς τῶν ναυτῶν, θαῤῥυνόμενος ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐμπόρου, ἐπήδησεν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ εὗρεν ἀρκετὰ σταθερὸν πάτημα. Ὁ Ἄγγλος ἠκολούθησεν ἀμέσως. Ὁ ναύτης, ὁ φανεὶς τολμηρότερος τῶν συντρόφων αὐτοῦ, ἐδειλίασε μ' ὅλον τοῦτο ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκ τοῦ πλοιαρίου, ἢ νὰ ἀναβῇ τὴν τοῦ ἡφαιστείου πλευράν. Ὁ ἔμπορος λοιπὸν προέβη μόνος ὀλίγα βήματα, καὶ ἰδὼν στιλπνούς τινας κιτρίνους λίθους πολὺ παρεμφέροντας μὲ χρυσὸν, συνήγαγε μερικοὺς, καὶ ἐξεφώνησε, 'Τρέξετε! τρέξετε! φίλοι μου! ἰδοὺ χρυσίον! ἰδοὺ χρυσίον!' Ὁ πειρασμὸς οὗτος ἦτον ἀκαταμάχητος· πᾶς ἕνας ἀφῆκε τὸ πλοιάριον, ἢ, νὰ μεταχειρισθῶ τὰς λέξεις ἑνὸς τῶν Σικελιωτῶν τῆς συντροφίας, 'ὅλοι ἐπήδησαν εἰς τὴν ξηρὰν, ὡς τόσοι διάβολοι ἀφρόντιδες τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσωσι μέρος τοῦ θησαυροῦ.' (Ἐδῶ ἐμποροῦμεν νὰ ἐνθυμίσωμεν τοὺς ἀναγνώστας ὅτι οἱ Σικελιῶται καὶ Νεαπολῖται κοινῶς πιστεύουν, ὅτι ἐνίοτε ἐκπέμπεται χρυσὸς ἀπὸ τὰ ἡφαίστεια. Ἴδε Σελ. 152 τοῦ παρόντος τόμου τῆς Ἀποθήκης.) Ταχέως ὅμως ἐνόησαν τὴν ἀπάτην· ἀλλ' εὑρόντες ὅτι πούποτε δὲν ἐβυθίζοντο ὑπὲρ τὰς πτέρνας εἰς τὴν ἀμμώδη γῆν, ἀφόβως ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἄγγλου, καὶ ἀνέβησαν τὸν λόφον κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἦτο χαμηλότερος. Φθάσαντες δ' ἄνω μέ τινα δυσκολίαν, ἔστεκαν ἐπὶ τῶν χειλέων κρατῆρος, ἑκατέρωθεν ἔχοντος κῶνον ἢ κορυφὴν ὑψηλοτέραν. Τὸ σχῆμα τοῦ κρατῆρος ἦτο πολὺ ἄτακτον· ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τεσσαράκοντα πέντε πόδας κάτω τοῦ χείλους ἢ τῆς ἄκρας ὅπου ἔστεκαν, καὶ σχεδὸν εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἴδαν δύο λιμνία παφλάζοντος ὕδατος. Ἓν τῶν λιμνίων τούτων ἦτο περίπου ἑκατὸν πεντήκοντα ποδῶν τὴν περιφέρειαν, τὸ δὲ ἄλλο οὐχὶ πλέον τῶν τριάκοντα. Εἰς τὸ πρῶτον τοῦ ὕδατος τὸ χρῶμα ἦτον ἀνοικτὸν κίτρινον, εἰς τὸ δεύτερον κοκκινωπὸν κίτρινον· ἔβραζαν δὲ τῇδε κἀκεῖσε, καὶ ἀνέπεμπαν ἀτμόν.

Ὁ πλοίαρχος (Μελιταῖος) τολμηρῶς ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοτέρου κώνου—κατόρθωμα ὄχι ἀκινδύνως γενόμενον, καθότι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ νῆσος κατέβαινε σχεδὸν κατὰ κάθετον εἰς τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας τὰ κύματα εἶχαν ἤδη ἀρχίσειν νὰ τὴν ἀφανίζωσι, καὶ κἄποτε ἀφήρπαζαν μεγάλους ὄγκους διαμιᾶς.

Ὁ Ἄγγλος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λωρίδα τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου τὸ πλοιάριον ἦτον ἠσφαλισμένον, καὶ διεσκέδαζαν, ἐξετάζοντες καὶ συλλέγοντες τὰ ἐκεῖ ἀποτεθειμένα περίεργα, οἷον, στάκτην, λιθάρια, μύδρους, κτλ., ἑωσοῦ κροτοθόρυβος καὶ καπνὸς, μετὰ δριμυτάτης θειώδους ὀσμῆς, προῆλθον ἐκ τοῦ κρατῆρος, καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ἐπιβιβασθῶσι. Περιεκωπηλάτησαν δὲ εἰς τὴν νοτιανατολικὴν ἄκραν τῆς νήσου, ὅπου εὗρηκαν ἄλλην ἀκτὴν ἐπίπεδον, κείμενον δ' ἐπ' αὐτῆς, ἡμιθανῆ καὶ ναρκωμένον, μέγιστον ξιφίαν, ὡς εἰκοσιπέντε ὀκάδας ζυγίζοντα. Ἔπεσε δὲ εἰς τὴν συμφορὰν ταύτην ὁ ἰχθὺς, καθὸ ὑπερπλησιάσας εἰς τὸ ζεστὸν καὶ μολυσμένον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πανταχόθεν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν νῆσον περιεκύκλου. Τῷ ὄντι, κινήσαντες ἐντεῦθεν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ περίπλου, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκβῶσιν ὡς ἓν μίλιον εἰς τὸ πέλαγος, διὰ ν' ἀποφύγωσι νέον ὑποθαλάσσιον κρατῆρα, ἐκεῖ σχηματιζόμενον, αἱ τοῦ ὁποίου ἐκρήξεις εἶχαν μεταβάλειν τὸ χρῶμα τῶν κυμάτων ἀπὸ γαλανὸν εἰς βαθὺ κίτρινον, καὶ εἰς διάστημα ἡμίσεως μιλίου ἔκαμναν αὐτὰ ν' ἀφρίζωσι καὶ νὰ βρύχωνται φοβερώτατα. Ἀκόμη δὲ καὶ ὅθεν τὸ πλοιάριον αὐτῶν διέβη, τόσον πεπληρωμένος θείου ἦτον ὁ ἀήρ, ὥστε σχεδὸν ἔπνιγεν αὐτούς. Ἐνῷ δὲ περιέπλεαν ταύτην, τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν, ἔβλεπαν ἄπειρα καπνοῦ νέφη, ποτὲ μὲν λευκὰ, ποτὲ δὲ μαῦρα, ἀπὸ σχισμὴν, τρόπον τινὰ, τοῦ πελάγους ἐξερχόμενα, ἀναβαίνοντα δὲ εἰς 2000 ποδῶν ὕψος.

Περιελθόντες τὴν νῆσον ὁλόκληρον, ἐξηκρίβωσαν ὅτι εἶχε σχῆμα σφαιρικὸν, ἦτο δὲ τὴν περιφέρειαν ὡς δύο μιλίων, πλὴν ἠλαττοῦτο καθημέραν. Φαίνεται δὲ ὅτι ὄχι μόνον αὐτοὺς ἐκίνησεν εἰς περιέργειαν τὸ καινὸν ἡφαίστειον, ἀλλὰ καὶ τρυγόνα τινὰ εἵλκυσε· καθότι, ἀποβάντας νὰ ἐξετάσωσι μέρος τι, ἐχαιρέτησεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς νήσου πτηνὸν τοῦ ἡμέρου ἐκείνου εἴδους μὲ τὴν μελαγχολικὴν αὐτοῦ φωνὴν, ἔπειτα δ' ἀμέσως ἔγινεν ἄφαντον.

Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, 1831, τὸ ἀτμόπλουν, Φραγκίσκος Πρῶτος, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Νεαπόλεως ἐξεπίτηδες διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἡφαίστειον, κληθὲν ὑπὸ τῶν Νεαπολιτῶν Νῆσος Φερδινάνδειος. Εἰς τὸ διάστημα δὲ τῶν δύο μηνῶν, οἵτινες εἶχαν παρέλθειν ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κυρίου Wright, ἡ νῆσος εἶχε καταντήσειν εἰς ἓν ἕβδομον τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐπίσκεψιν

περιφερείας της. Κορυφαὶ καὶ ὑψώματα εἶχαν καταποντισθῆν — δὲν ἔμενε παρὰ ἓν, πολὺ χαμηλωμένον, καὶ μηδόλως πλέον παρομοιάζον κρατῆρα ἡφαίστειον. Τοῦτο ἀνυψοῦτο εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου· ἦτο δὲ κατὰ τὸ σχῆμα κῶνος ἄτακτος, καὶ συνίστατο ἀπὸ λεπτὴν, βαρεῖαν, μέλαιναν ἄμμον, καὶ σκωρίας πολὺ εὐθρύπτους. Ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νήσου ἦτον ἐπίπεδον, μόλις ἀνώτερον τῆς θαλασσίου ἐπιφανείας. Μὲ τὸν παραμικρὸν ἄνεμον τὰ κύματα κατέκλυζαν ὅλον τὸ χαμηλὸν τοῦτο μέρος, τὸ ὁποῖον, ὡς ὁ λόφος, συνίστατο ἀπὸ μέλαιναν ἄμμον καὶ σκωρίας, μεμιγμένας τῇδε κἀκεῖσε μὲ κλάσματα λάβας, πολὺν σίδηρον περιέχοντα- Καπνὸς τότε δὲν ἐξήρχετο ἀπὸ κἀνὲν μέρος τῆς νήσου, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἔσκαπταν ὀλίγον εἰς τὸ πεδίον, ἐξέφευγεν ἰσχυρὰ θέρμη μετὰ καπνοῦ. Ἔμενε, μ' ὅλα ταῦτα, εἰσέτι λιμνίον τι, τὰ ὕδατα τοῦ ὁποίου ἐφαίνοντο, ἐκ τοῦ ἀτμοῦ ὅστις ἐπανεπαύετο εἰς τὴν ἐπιφάνειάν των, ἀκόμη νὰ βράζωσι. Τὰ νερὰ ταῦτα εἶχαν μεταβάλειν τὸ χρῶμα ἐκ κιτρίνου εἰς μελάγχροινον μαῦρον. Ἐξηκριβώθη δὲ ὅτι ἦσαν θαλάσσια, συμμεμιγμένα μὲ θεῖον καὶ ἄλλας ἡφαιστείους ὕλας, ἐκ τῶν ὁποίων εὐκόλως ἀπελύοντο. Κατέναντι τοῦ λιμνίου τούτου, ὀλίγους δὲ πόδας μακρὰν τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς νήσου ὡς ὑπῆρχε τότε, ἡ θάλασσα διὰ μερικὸν διάστημα ἦτον ἐσκεπασμένη μὲ στιλπνόν τι γαλανὸν ἐλαιῶδες ρευστὸν, ἐπιφέρον ἀκριβῶς τὸ ἴδιον γαληνίζον ἀποτέλεσμα, ὁποῖον τὸ ἔλαιον ὅταν ῥιφθῇ ἐπὶ τῶν κυμάτων. Πιθανὸν δὲ νὰ ἦτο πετρέλαιον τὸ ῥευστὸν τοῦτο, ὅμοιον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται πλέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Κόλπου τῆς Νεαπόλεως, παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ ὄρους Βεσουβίου, καὶ εἰς τὴν γειτονίαν τῶν περισσοτέρων ἡφαιστείων.

Ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κεντρικοῦ γηλόφου ἦτον ἐσκεπασμένη ἀπὸ τέφραν ἡφαίστειον καὶ ἀλατώδη ἐξάνθησιν, τὸ λευκὸν τῆς ὁποίας χρῶμα περιέργως πως ἀντιπαρεβάλλετο μὲ τὴν ζοφερὰν μέλαιναν ὄψιν ὅλου τοῦ λοιποῦ κώνου. Ἐνῶ δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἀτμοπλόου ἀνέβαιναν τὸ ὄρος, εὗρηκαν δύο σανίδια βαθέως εἰς τὴν ἄμμον ἐμπεπηγμένα. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ ὀνόματα δύο μελῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τὸ ὄνομα Αὐστριακοῦ βρικίου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου του, οἵτινες εἶχαν ὅλοι ἐπισκεφθῆν τὸ νησίον μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ κυρίου Wright. Ἦτο δὲ πασίδηλον ὅτι τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς νήσου ταχέως ἠφανίζετο, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τούτου, ἐκτεθειμένος καὶ ὁ λόφος εἰς τῶν κυμάτων τὴν ἄμεσον ὁρμὴν, δὲν ἠδύνατο, ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὸ εὔθρυπτον τῆς ἀποτελούσης αὐτὸν ὕλης, ν' ἀντισταθῇ πολὺ χρόνου διάστημα εἰς τὴν προσβολήν των. Ἐσυμπέραναν λοιπὸν, ὅτι εἰς ὀλίγους μῆνας ἡ νῆσος δὲν ἤθελε πλέον ὑπάρχειν· καὶ τῳόντι, μετὰ ὀλιγωτάτους μῆνας, ὅτε ὁ κύριος Wright ἔπλευσεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Μεσογείου, τὸ μεταξὺ τῆς Σιάκκας καὶ Παντελλαρίας πέλαγος ἦτο διόλου καθαρὸν, καὶ δεν ἔμενεν οὔτε τὸ ἐλάχιστον τῆς νήσου ἴχνος. Δεν ἔλαβεν ὅμως εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ μέχρι πόσου ἡ τοῦ ἡφαιστείου ἐκτριβὴ ἔβλαψε τὴν ὑποκάτω σύρτιν.

Ὁπουδήποτε καὶ ἂν στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ περιηγητὴς ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Σικελίας, εὑρίσκει δείγματα μελαγχολικὰ τῶν τῆς ἡφαιστείου ἐνεργείας τρομερῶν ἀποτελεσμάτων. Καὶ αὐτὴ ἡ πόλις Σιάκκα, ὅθεν ἐξεκίνησεν ὁ κύριος Wright νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ καινὸν ἡφαίστειον, περικυκλοῦται ὑπὸ θερμῶν πηγῶν, λάκκων ἀσφάλτου, καὶ σπηλαίων θείου ἔτι καπνίζοντος· πρὸ πέντε δὲ περίπου ἑκατονταετηρίδων κατεστράφη ὁλότελα ὑπὸ ἐκρήξεως, καὶ μολονότι ἀνεκαινίσθη, ποτὲ δὲν ἀνέλαβε τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν της. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, 60,000 τὴν καιρὸν τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς, μόλις συμποσοῦται τώρα εἰς 18,000.

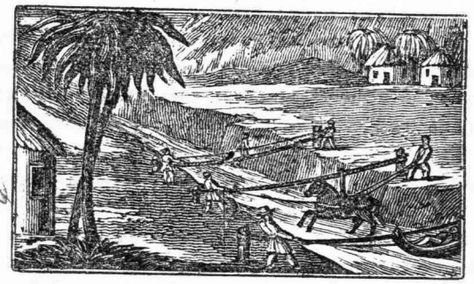

ΚΡΕΜΑΣΤΑΙ ΓΕΦΥΡΑΙ ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΙΩΝ.

Εἰς ἁρμόδιόν τι μέρος, ὅπου εἶναι στενώτερος ὁ ποταμὸς, καὶ ὅπου βράχοι κρέμανται ἀμφοτέρωθεν ὑπὲρ τοῦ ῥύακος, προσηλόνεται ὁριζοντείως ἰσχυρά τις δοκὸς ἐπάνω ἢ ὄπισθεν δύο κρατερῶν πασσάλων, οἵτινες ἐμπήγονται εἰς ἀμφότερα τὰ χείλη τοῦ ποταμοῦ· περὶ τὰς δοκοὺς δὲ ταύτας βάλλονται σχοινία, φθάνοντα ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην, σφιγγόμενα δὲ καὶ τανυόμενα ἀπὸ εἴδός τι ἐργάτου. Τὸ σχοινίον, τὸ πρὸς κατασκευὴν τῆς γεφύρας χρησιμεῦον, εἶναι γενικῶς ἀπὸ δύο ἕως τρεῖς δακτύλους τὴν περιφέρειαν, συστρέφεται δὲ τοὐλάχιστον ἐννεάκις ἢ δεκάκις ἀσφαλείας χάριν. Τὰ συνημμένα ταῦτα σχοινία διαπερνᾷ κορμὸς ξύλον, κοίλωμα ἔχων εἰς τὸ μέσον ἡμικυκλοειδὲς καὶ ἀρκετὰ μεγάλον, ὥστε νὰ γλιστρᾷ μετ' εὐκολίας· πέριξ δὲ τοῦ κορμοῦ τούτου κρεμάζονται σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων καθίζουν οἱ διαβάται, μὲ τὰς χεῖρας αὐτῶν τὸ ἄνω μέρος περιλαμβάνοντες, ὥστε νὰ μὴ κινῶνται· ἄλλο σχοινίον, προσηλωμένον εἰς ἕκαστον ἄκρον τοῦ ξυλίνου κορμοῦ, καὶ εἰς ἑκάστην ὄχθην ἐκτεινόμενον, χρησιμεύει διὰ νὰ σύρωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν προσηρτημένους διαβάτας ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τοῦ ποταμοῦ πλευράν.

'Ἡ σχοίνινος γέφυρα εἰς τὸ Ῥαμπώριον,' λέγει περιηγητὴς Ἄγγλος, 'ἦτον ὀλίγον τρομακτικὴ, καθότι ὁ ποταμὸς ῥέει μὲ φοβερωτάτην ὁρμήν· τὰ σχοινία, μολονότι περὶ τὸ κέντρον κλίνουν εἰς τὸ ὕδωρ, εἶναι ἀπὸ τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα πόδας ὑπεράνω αὐτοῦ ὑψωμένα· τὸ διάστημα εἶναι ἀπὸ ἐννενήκοντα ἕως ἑκατὸν ὑαρδῶν. Ἦτο δὲ νόστιμον νὰ βλέπῃ τις διαφόρους τῶν ἐκ τοῦ πεδίου θεραπόντων μας ὁπλιζομένους μὲ ἀνδρείαν, ὥστε ν' ἀποτολμήσωσιν εἰς τὸν καινὸν τοῦτον τοῦ διακομίζεσθαι τρόπον· πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἂν καὶ πρόδηλον ὅτι δὲν ἔτρεχέ τις μέγαν κίνδυνον, μ' ὅλον τοῦτο μ' ἐκυρίευσαν αἰσθήματα ὄχι πολλὰ εὐάρεστα, ὅτε πρῶτον ἐκάθισα εἰς τὴν μηχανὴν νὰ διαπεράσω τὸν Συτλέϊον. Ἐμάθαμεν ὅμως ὅτι συμβαίνουν κἄποτε δυστυχήματα· μόλις πρὸ δώδεκα μηνῶν Βραχμάν τις, φορτώσας τὰ σχοινία μὲ παραπολὺ βάρος, καὶ συνοδεύσας ὁ ἴδιος τὰς πραγματείας, ἔπεσεν εἰς τὸν ῥίακα, ἀφηρπάσθη, καὶ κατεκομματιάσθη.'

ΤΕΚΝΟΝ ΘΑΥΜΑΣΙΟΝ.

ΡΙΚΑΡΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΕΛΥΝΟΥ.

Ἀγγλος σοφὸς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, ὁ Ἰωάννης Εὐελύνος, εἶχεν υἱὸν, πενταετῆ ἀποθανόντα, τοῦ ὁποίου ἦσαν σχεδὸν τεράστιοι αἱ νοητικαὶ δυνάμεις. Ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων καὶ τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ πατρὸς λαμβάνομεν τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ θαυμασίου τέκνου·—

1652. Αὐγούστου 24. Τὸ πρῶτόν μου τέκνον, υἱὸς, ἐγεννήθη καθαυτὸ εἰς τὴν μίαν ὥραν. Σεπτεμβρίου 2, ἐβαπτίσθη καὶ ὠνομάσθη Ῥιχάρδος.

1658. Ἰαν. 27. Ἀπέθανεν ὁ φίλτατος υἱός μου Ῥιχάρδος, μὲ θλίψιν ἡμῶν ἀνέκφραστον· ἦτο μόνον πέντε χρόνων, πέντε μηνῶν, καὶ τριῶν ἡμερῶν· ἀλλ' εἰς τὴν ἀπαλὴν ταύτην ἡλικίαν εἶχε τεράστιον εὐφυΐαν καὶ νοητικὴν δύναμιν, γνώσεις ἀπιστεύτους, καὶ ἀγγελικὴν ὡραιότητα. Εἶχεν ἀποστηθίσειν ὅλην τὴν κατήχησιν· τριετὴς, ἀνεγίνωσκεν ἐλευθέρως τὰ Ἀγγλικὰ, Γαλλικὰ, Λατινικὰ, καὶ Γοθικὰ γράμματα, μὲ ἀκρίβειαν προφέρων τὰς τρεῖς πρώτας γλώσσας. Πρὶν τοῦ πέμπτου ἔτους, ἢ κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ, ὄχι μόνον ἀνεγίνωσκε τὰ περισσότερα χειρόγραφα, ἀλλὰ καὶ ἠδύνατο νὰ κλίνῃ ὅλα τὰ ὀνόματα τῆς Λατινικῆς γραμματικῆς, καὶ προσέτι ὅλα τὰ ὁμαλὰ ῥήματα, καὶ τὰ πλειότερα ἐκ τῶν ἀνωμάλων· εἶχε μάθειν ἐκ στήθους ὅλον σχεδὸν τὸ γλωσσάριον τῶν Λατινικῶν καὶ Γαλλικῶν πρωτοτύπων λέξεων, ἔκαμνε σύνταξιν ὀρθῶς, μετέφραζεν Ἀγγλικὰ εἰς Λατινικὰ, καὶ τὸ ἀνάπαλιν· ἐνόει τὴν ἐξάρτησιν καὶ χρῆσιν τῶν ἀναφορικῶν, τῶν ῥημάτων, οὐσιαστικῶν, ἐλλείψεων, καὶ πολλῶν σχημάτων καὶ τρόπων· ἤρχιζεν ἤδη νὰ γράφῃ, καὶ εἶχε κλίσιν ἰσχυρὰν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Θαῦμα ἦτον ὁπόσους στίχους ἠδύνατο ν' ἀποστηθίσῃ, καὶ πόσα μέρη δραμάτων ἐνθυμεῖτο, τὰ ὁποῖα καὶ ὑπεκρίνετο αὐτὸς ὁ ἴδιος· ὅτε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν, κρατῶν τὶς βιβλίον Λατινικὸν, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσαντα, ὅτι ἦτο κωμῳδία, πολὺ δυσκολωτέρα παρὰ νὰ τὴν ἐννοήσῃ, ἔκλαυσεν ἀπὸ τὴν λύπην του. Ἐκπληκτικὴ ἀληθῶς ἦτον ἡ παρ' αὐτοῦ κατάλληλος ἐφαρμογὴ μύθων καὶ ἐπιμυθίων,—καθότι εἶχεν ἀναγνώσειν τὸν Αἴσωπον· ἦτο δὲ καὶ θαυμασίως πως διατεθειμένος εἰς τὰ μαθηματικὰ, διάφορα τοῦ Εὐκλείδου προβλήματα γνωρίζων ἐκ στήθους, τὰ ὁποῖα παιδιᾶς χάριν εἰς αὐτὸν ἀνεγνώσθησαν· ἔκαμνε δὲ γραμμὰς, καὶ ἀπεδείκνυεν αὐτά.

Ὡς πρὸς εὐσέβειαν, θάμβος διήγειραν αἱ τῆς Γραφῆς ἐφαρμογαί του, καὶ ἡ πρώϊμος αὐτοῦ κατάληψις τοῦ ἱστορικοῦ μέρους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, καὶ τοῦ πῶς ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Οὗτοι καὶ οἱ τοιοῦτοι φωτισμοὶ, παραπολὺ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πεῖραν αὐτοῦ ὑπερβαίνοντες, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ χαρίεν τοῦ τρόπου καὶ τῆς διαγωγῆς του, δὲν ἠμπόρουν νὰ μὴ κάμωσιν ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμά μου.

Ἀκούσας ποτὲ ὅτι Κουάκερός τις ἐνήστευσε πολλὰς ἡμέρας, 'Δὲν εἶναι παράξενον,' εἶπε· 'διότι ὁ Χριστὸς λέγει, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.' Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξέλεγε τοὺς πλέον κατανυκτικοὺς ψαλμοὺς καὶ κεφάλαια ἐκ τοῦ Ἰὼβ, καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτὰ εἰς τὴν θεράπαιναν τὸν καιρὸν τῆς ἀσθενείας του, λέγων πρὸς αὐτὴν, περίλυπον οὖσαν, ὅτι ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ὑποφέρωσι θλίψιν. Τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου κατέκρινεν αὐστηρῶς, πρὶν γνωρίσῃ ἐξ αὐτῶν ὁποιανδήποτε.

Πολλάκις παρεκάλει τοὺς εἰς ἐπίσκεψιν ἐρχομένους νὰ προσευχηθῶσι πλησίον του· ἓν δ' ἔτος πρὶν ἀῤῥωστήσῃ, τοὺς ἔπαιρνεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ οἴκου, ὥστε νὰ προσευχηθῶσι μετ' αὐτοῦ μόνου. Πόσον εὐγνωμόνως ἐλάμβανε νουθεσίαν, πόσον ταχέως ἐφιλιόνετο! πόσον ἀδιάφορος, πλὴν πάντοτε ἱλαρός! Σοβαρῶς συνεβούλευε τὸν ἀδελφόν του Ἰωάννην, ὑπέφερε τὰς ἐνοχλήσεις του, καὶ ἔλεγεν ὅτι παιδίον ἦτον ἀκόμη.

Ἂν ἤκουε περί τινος νέου πράγματος, ἢ ἔβλεπεν αὐτὸ, δὲν ἡσύχαζεν ἕως νὰ μάθῃ πῶς ἔγινεν· ὅσα δύσκολα τὸν ἐτύχαιναν εἰς βιβλία, τὰ ἔφερε πρὸς ἡμᾶς δι' ἐξήγησιν. Εἶχε μάθειν ἐκ στήθους διαφόρους Ἑλληνικὰς καὶ Λατινικὰς ῥήσεις, τὰς ὁποίας θαυμασίως ἐφήρμοζεν. Ἦτον ὅλος ζωὴ, ὅλος ὡραιότης, οὐδόλως δύσκολος, κατηφὴς, ἢ παιδαριώδης εἰς ὅ,τι ἔλεγεν ἢ ἔπραττε. Τὴν ὑστέραν φορὰν ὅτε ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸν ἠρώτησα, κατὰ τὸ σύνηθες, τί ἐνθυμεῖτο ἀπὸ τὴν διδαχήν· 'Δύο καλὰ, πάτερ,' ἀπεκρίθη· 'τὸ καλὸν τῆς προσευχῆς, καὶ τὸ καλὸν τῆς δόξης,' μὲ ὀρθὴν περίληψιν τῶν ὅσα ὁ ἱεροκήρυξ εἶπε.

Τὴν προτεραίαν τοῦ θανάτου μ' ἐκάλεσε, καὶ μὲ τρόπον παρὰ τὸν συνήθη σπουδαιότερον μὲ εἶπεν ὅτι, ἂν καὶ τόσον ἀκριβῶς ἠγάπων αὐτὸν, ἀνάγκη πᾶσα, μ' ὅλον τοῦτο, νὰ δώσω τὸν οἶκον, τὰς γαίας, καὶ ὅλα τὰ καλά μου, εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰάκωβον· αὐτὸς τίποτε δὲν ἤθελε λάβειν· τὴν δὲ πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, κακῶς ἔχων, καὶ πεισθεὶς ἀπ' ἐμὲ νὰ κρατῇ ὑπὸ τὸ ἐπάπλωμα τὰς χεῖράς του, ἠρώτησεν ἂν ἐσυγχωρεῖτο νὰ προσευχηθῇ μὲ τὰς χεῖρας ἀσυνδέτους· καὶ μετ' ὀλίγον, πολὺ στενοχωρημένος, ἂν δὲν ἐπρόσκρουεν εἰς

τὸν Θεὸν, τόσον συχνὰ μεταχειριζόμενος τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, ἐνῷ ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειάν του;

Τί νὰ εἴπω περὶ τῶν συχνῶν αὐτοῦ κατανυκτικῶν ἐκφωνήσεων; 'Ἰησοῦ γλυκύτατε, ἱλάσθητί μοι, ῥῦσαί με, ἄφες τὰς ἁμαρτίας μου! οἱ ἄγγελοί σου ἃς μὲ δεχθῶσι· μνήσθητί μου!' Τόσον μικρὸς, καὶ τόση γνῶσις· τόση εὐσέβεια, καὶ τόση ἀγάπη! 'Αλλ' οὕτω προετοιμάσας αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν, δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὸν ἀφήσῃ μὲ ἡμᾶς, τοὺς ἀναξίους τῶν καρπῶν, ὅσους ὑπέσχοντο τοιαῦτα σπανιώτατα ἄνθη. Τοιοῦτο τέκνον ποτὲ δὲν ἴδα· διὰ τοιοῦτο τέκνον εὐλογῶ τὸν Θεὸν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κόλπον τώρα εὑρίσκεται. Εἴθε ἐγὼ καὶ οἱ μετ' ἐμοῦ νὰ γένωμεν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον τώρα ἀκολουθεῖ τὸ τέκνον 'Ἰησοῦν, τὸν 'Αμνὸν τοῦ Θεοῦ, μὲ λευκὸν ἱμάτιον ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ. Ναὶ, Κύριε 'Ἰησοῦ, γενηθήτω τὸ θέλημά σου! Σὺ μᾶς τὸν ἔδωκες, σὺ μᾶς τὸν ἐπῆρες. Εὐλογημένον ἃς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. 'Αμήν.

Ο ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ.

Σχολαστικος κυρίως ἐσήμαινε τὸν διατρίβοντα εἰς τὰ σχολεῖα χάριν παιδείας, καὶ ἦτο συνώνυμον τοῦ παλαιοτέρου Σχολαστῆς, ἢ Μαθητῆς, τοῦ ὀνομαζομένου, κατὰ φθορὰν τῆς 'Ελληνικῆς λέξεως, ἀπὸ τοὺς 'Ιταλοὺς Scolare, ἀπὸ τοὺς Γάλλους Ecolier, ἀπὸ τοὺς 'Αγγλους Scholar, καὶ ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Schüler.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ παιδευόμενοι εἰς τὰ σχολεῖα ὑποθέτονται φίλοι τῶν λόγων, καὶ γίνονται τοιοῦτοι, ἐκατάντησε τὸ Σχολαστικὸς νὰ σημαίνῃ τὸ Λόγιος, ἢ Σπουδαῖος, ἢ κοινότερον Γραμματισμένος. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ἐμεταχειρίσθησαν ὁ 'Ιερώνυμος, καὶ ἄλλοι σύγχρονοί του συγγραφεῖς, εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμὸν, τὸ Scholasticus.

'Αλλ' οἱ λόγιοι, ὡς τὸ φανερόνει καὶ τὄνομα, ὠνομάσθησαν οὕτως καὶ δι' αὐτὸν ἀκόμη τὸν προφορικὸν λόγον, ἤγουν διότι παρὰ τοὺς ἄλλους εὐκολώτερον αὐτοὶ καὶ εὐφραδέστερον ἐκφράζουν τῆς ψυχῆς των τὰ νοήματα. 'Εκ τούτου τὸ Σχολαστικὸς ἔγινε συνώνυμον τοῦ 'Ρήτωρ. Εὑρίσκονται καὶ ταύτης τῆς σημασίας τοῦ Scholasticus παραδείγματα εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμόν.

'Αλλ' ἐπειδὴ ἡ ῥητορικὴ δύναμις τοῦ λόγου χρησιμεύει πολὺ εἰς τὰ κρισολογήματα, ἔφθασε τὸ Σχολαστικὸς νὰ σημαίνῃ καὶ τὸν Δικολόγον ἢ Συνήγορον. Ὅταν ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος εἰς τὸν δέκατον αὐτῆς κανόνα λέγῃ, Σχολαστικὸς ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, νοεῖ τοὺς δικολόγους, ὡς ὀρθῶς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Σουίκηρος, καὶ ὄχι ἁπλῶς τοὺς περὶ λόγους σχολάζοντας, ὡς ἐνόμισεν ὁ Ζωναρᾶς. Ὁ εἰς τοῦ 'Ιουστινιανοῦ τοὺς χρόνους ἀκμάσας ἱστορικὸς 'Αγαθίας ἐπονομάζεται Σχολαστικὸς· καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἦτον εἰς τὰ κριτήρια δικολόγος.

'Απὸ τοὺς δικολόγους ἐπέρασε τὄνομα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κριτὰς, ἤγουν ἔγινε συνώνυμον τοῦ Δικαστῆς. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν νομίζει ὁ Σουίκηρος ὅτι πρέπει νὰ νοῆται ὁ Σχολαστικὸς Δομιτιανὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον γράφονται αἱ δύο τελευταῖαι τοῦ Συνεσίου ἐπιστολαί. Πείθομαι χωρὶς δυσκολίαν ὅτι ὠνομάζοντο καὶ οἱ δικασταὶ Σχολαστικοί· ὅτι ὅμως συνάγεται ἀπὸ τοῦ Συνεσίου τὰς ἐπιστολὰς, περὶ τούτου δὲν εἶμαι πληροφορημένος ἀκόμη.

Εἰς τὴν πρώτην σημασίαν ἴδαμεν τὸν διατρίβοντα εἰς τὰ σχολεῖα διὰ παιδείαν, ὀνομαζόμενον Σχολαστικόν. 'Αλλ' ἡ παιδεία ἐνδέχεται νὰ ἦναι κακὴ, δι' αὐτὴν αὐτῆς τὴν φύσιν, ὡς ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ παραδεδομένη εἰς τῶν Νεοπλατωνικῶν τὰ σχολεῖα, ἢ νὰ κατασταθῇ τοιαύτη, διὰ τὴν ἀμέθοδον καὶ κακὴν παράδοσιν, ἢ διότι παραδίδεται εἰς φυσικὰ ἀχρείαν ψυχήν· καὶ τότε προξενεῖ τὸ ἐναντίον τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον παιδεύονται οἱ ἄνθρωποι. Τίς εἶναι τῆς παιδείας ὁ σκοπός; Διαγωγὴ βίου ἥμερος καὶ χρηστή. Γραμματικὴ, Ποιητικὴ, 'Ρητορικὴ, Διαλεκτικὴ, 'Επιστημῶν παντοίων παράδοσις καὶ γνῶσις, ἁπλῶς ὅσα κτυποῦν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, δὲν εἶναι πλὴν ὄργανα ἢ μέσα τοῦ σκοποῦ.

'Υπόθεσε τώρα νεοκενωμένον εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὰ σχολεῖα λόγιον, ὅστις, λησμονῶν τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον τὰ ἐσύχναζε, τρίβει τὸν καιρὸν καὶ τὸν βίον εἰς τὸ νὰ παίζῃ μὲ τὰ ὄργανά του, ὡς ἔπαιζεν εἰς τὸ σχολεῖον· διότι ἡ γινομένη εἰς τὰ σχολεῖα ἀπαραίτητος ἄσκησις, ὁποῖα ἦσαν τὰ γραμματικὰ, ποιητικὰ, ῥητορικὰ, διαλεκτικὰ γυμνάσματα, καὶ αὐτὰ τῶν ἐπιστημῶν τὰ πειράματα, δὲν εἶναι παρὰ παιγνίδια, παραβαλλόμενα πρὸς τοῦ βίου τὰς καθημερινὰς πράξεις, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀνθρώπων καθήκοντα, διὰ τῶν ὁποίων τὴν εἰσέπειτα σπουδὴν καὶ κατόρθωσιν ἐπαίζοντο τότε ἀναγκαίως ἐκεῖνα.

'Υπόθεσέ τον, εἰς ὅ,τι εἶδος ἐπιστημῶν ἢ τεχνῶν ἐπαγγέλλεται, τόσον σφοδρὰ προσκολλημένον, ὥστε νὰ καταφρονῇ ἀλαζονικῶς ὅλα τἄλλα, καὶ εἰς τὰς μετὰ τῶν γνωρίμων συναναστροφὰς, πλὴν τῆς τέχνης, ἢ τῆς ἐπιστήμης του, μήτε νὰ θέλῃ μήτε νὰ δύναται νὰ λαλήσῃ περὶ τινὸς ἄλλου. Ποιητής· παρὰ τὴν ποίησιν ἀνώτερον ἄλλο τι δὲν νομίζει. 'Ρήτωρ· μόνην τὴν ῥητορικὴν θαυμάζει. Διαλεκτικός· ὀλίγην ὑπόληψιν ἔχει περὶ τῶν ὅσοι δὲν λαλοῦν διὰ συλλογισμῶν, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του παρὰ τὸ, 'Αλλὰ μὴν καὶ τὸ 'Αρα, σχεδὸν ἄλλο δὲν ἀκούεις. Γραμματικός· τὰ κατ' αὐτὸν καλὰ γραμματικὰ κρίνει ἡ κεφαλή του μόνα ἀναγκαῖα, καὶ καταφρονεῖ ἠλιθίως τὴν φιλοσοφίαν. Φιλόσοφος· μόνον ὅτι δὲν πτύει εἰς τὸ πρόσωπον τοὺς γραμματικούς. 'Ιατρός· μόνην τὴν ἰατρικὴν ἐγκωμιάζει, καὶ περὶ μόνης αὐτῆς λαλεῖ, καὶ εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀῤῥώστου, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν συμποσιάζων μὲ τοὺς φίλους του· ἂν ἀπὸ τοὺς συμπότας τις τὸν ἐρωτήσῃ κατὰ τύχην περὶ τῆς φύσεως τινὸς φαγητοῦ, δὲν ἀρκεῖται νὰ τὸν ἀποκριθῇ εἰς δύο λόγια· ἀλλὰ φέρει μάρτυρα τὸν Γαληνὸν, ὀνομάζει τὸν Δίφιλον, τὸν 'Ικέσιον, τὸν

Μνησίθεον, καὶ ὅλους, ὅσοι ἔγραψαν Περὶ Ὕλης ἢ Δυνάμεως Τροφῶν.

'Υπόθεσε ἕνα τῶν τοιούτων, ὅτι, συναναστρεφόμενος μὲ ἄλλους, ἀντὶ συνομιλίας πρεπούσης εἰς τὸν καιρὸν, εἰς τὸν τόπον, εἰς τοὺς ἀκούοντας, βασανίζει τὴν κεφαλήν του νὰ καταφέρῃ τὸν λόγον εἰς περίστασιν, ὅπου εἶναι τρόπος νὰ προσαρμόσῃ (καλὰ ἢ κακὰ ὀλίγον τὸν μέλει) κάμμίαν ποιητοῦ ἢ συγγραφέως ῥῆσιν, κάμμίαν παροιμίαν, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι λογιώτερος τῶν ἄλλων· καὶ ἂν ἀπὸ τοὺς συνομιλοῦντας τὶς τὸν ἐναντιωθῇ, ἀντὶ νὰ συζητήσῃ μ' αὐτὸν ἡσύχως τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ἢ νὰ ἐλευθερωθῇ αὐτὸς, ἀπὸ τὴν πλάνην, θυμόνει, ὀργίζεται, μαίνεται, ὡς μανίζουσι τὰ νήπια, ὅταν ἴδωσιν ἁρπαζόμενα, ἢ συντριβόμενα, τὰ παίγνιά των.

'Υπόθεσέ τον, ὅτι εἰς τὰ μικρὰ καὶ εὐτελῆ μεταχειρίζεται πολλὴν ἀκρίβειαν, καὶ εἰς τὰ ἀξιόλογα δὲν δίδει κάμμίαν προσοχήν· προσαρμόζει, λαλῶν, ἢ γράφων, παραδείγματα μεγάλα καὶ ῥήσεις ὑψηλὰς εἰς τὰ ταπεινὰ, καὶ λαλεῖ περὶ τῶν ὑψηλῶν μὲ ὕφος βωμολοχικόν· ἀφοῦ πολλὴν ὥραν, μὲ πολλὴν ἀηδίαν τῶν ἀκουόντων, φλυαρήσῃ περὶ πραγμάτων εἰς μόνον αὐτὸν ἀγνώστων, συμπεραίνει τὸν λόγον μὲ κάμμίαν τοῦ Σοφοκλέους, ἢ τοῦ Εὐριπίδου, τραγικὴν ῥῆσιν. 'Ας ἔλθωμεν εἰς τὰ πλέον χρειώδη.

'Υπόθεσέ τον, ὅτι ἔχει χρείαν νὰ μηνύσῃ τι πρὸς φίλον ἀπόντα, καὶ, ἀντὶ νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν ἔχουσαν καὶ τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ λεκτικὸν ἁρμόδια εἰς τὴν χρείαν, διὰ τὴν ὁποίαν γράφει, αὐτὸς τρέχει εἰς τὰ παίγνιά του, λαμβά[illegible] ἀπὸ τοῦ Κορυδαλέως τὸ ἐπιστολάριον τοὺς κοινοὺς τόπους, ἐρανίζεται καὶ ἀπὸ κάνένα ποιητὴν ἢ συγγραφέα λέξεις καὶ φράσεις, καὶ συῤῥάπτει ἐξ αὐτῶν κέντρωνα, τερατωδέστερον ἀπ' αὐτὸ τοῦ 'Αρλεκίνου τὸ φόρεμα, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει καὶ νομίζει ἐπιστολὴν, καὶ πέμπει ὡς τοιαύτην πρὸς τὸν φίλον διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν χρείαν του. Τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ γελοῖον. 'Υπόθεσε δὲ, ὅτι καὶ χωρὶς χρείας γράφει πρὸς αὐτὸν, καὶ μόνον διότι νομίζει, ὅτι ἔχων καὶ χαρτίον καὶ μελάνιον, ἔχει ὅσα χρειάζονται εἰς ἐπιστολῆς σύνταξιν· τοῦτο βέβαια εἶναι γελοιότερον. 'Αλλ' ὑπόθεσε, ὅτι, μηδ' ἔχων πρὸς τίνα νὰ γράψῃ, γράφει πρὸς πλαστὰ πρόσωπα, ὁποῖαι εἶναι πολλαὶ τοιαῦται σωζόμεναι ἐπιστολαί. Τοῦτο πλέον ὀνόμασέ το, φίλε, σὺ, ὡς θέλεις· ἐγὼ ἀπορῶ τί ἐπίθετον πρέπει νὰ δώσω εἰς τοιαύτην, ἐλέου πλέον παρὰ γέλωτος ἀξίαν, ματαιοπονίαν.

'Υπόθεσέ τον, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ νὰ δημηγορήσῃ εἰς κοινὴν συνέλευσιν, καὶ νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς συμπολίτας τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀντὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν φύσιν αὐτὴν τοῦ πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ συνέλευσις, καὶ νὰ συνάξῃ ἀπ' αὐτὴν τὰ ἀναγκαῖα ἐπιχειρήματα, ἐκ τῶν ὁποίων μόνων εἶναι ἐλπὶς νὰ πείσῃ τοὺς ἀκούοντας, αὐτὸς ἐνθυμούμενος τοῦ 'Αφθονίου τὰ προγυμνάσματα, τοῦ 'Ερμογένους, τοῦ Κορυδαλέως, ἢ τοῦ Σκούφου, τὴν ῥητορικὴν, ἁπλῶς τοῦ σχολείου τὰ παιγνίδια, συῤῥάπτει ἐξ αὐτῶν λόγον γελοῖον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει δημηγορίαν.

'Αλλ' ὑπόθεσε, ὅτι καὶ χωρὶς ἀνάγκην κοινῆς συνελεύσεως, μηδ' ἔχων ἀφορμὴν ἀληθινῶν ῥητορικῶν λόγων κάμμίαν, γράφει, καθήμενος ἥσυχος εἰς τὸν οἶκον, μελέτας λόγων πλαστάς. Ὅ,τι ὄνομα δώσῃς εἰς τὸν γράφοντα πλαστὰς ἐπιστολὰς, τὸ αὐτὸ, φίλε, πρέπει νὰ προσαρμόσῃς καὶ εἰς τοῦτον.

Ὅστις παίζει ὅσα κατηρίθμησα παίγνια, ἢ μέρος αὐτῶν, εἰς τοῦτον ἐδόθη τὸ ὄνομα, Σχολαστικός· ἐπειδὴ τρίβει τὸν βίον ὅλον, ὡς νὰ ἦτον ὅλον του τὸν βίον εἰς τὸ σχολεῖον, ὡς νὰ ἦτο καταδικασμένος ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν νὰ μανθάνῃ, χωρὶς ποτὲ νὰ πράξῃ τι εἰς ἰδίαν ἢ κοινὴν ὠφέλειαν. Τοιαύτη κεφαλῆς καὶ ψυχῆς κατάστασις ὑποθέτει μωρίαν, καὶ συνοδεύεται μὲ τύφον, καὶ τοῦ τύφου τὸ ἀναγκαῖον ἀκολούθημα, πεῖσμα. Τοιοῦτος ἄνθρωπος στοχάζεται τὴν σοφίαν ὡς ἐπάγγελμα χωριστὸν, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν ἴδιον· καὶ ὀργίζεται, ὅταν βλέπῃ ἄλλους νὰ μεταχειρίζωνται φρονίμως, ὡς ὄργανα βίου καὶ πολιτικῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτοῦ τὰς χεῖρας κατεδικάσθησαν νὰ ἦναι πάντοτε παίγνια. Τοιοῦτος ἄνθρωπος, ἂν ἦναι γραμματικὸς, βλέπων, φρειπεῖν, πραγματευτὴν φιλολόγον καὶ φιλόμουσον, ἀντὶ νὰ συγχαίρῃ τὴν πατρίδα καὶ τὸ γένος του, ὅτι ἡ παιδεία ἐξαπλοῦται εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα τοῦ βίου, ταράσσεται, τὸν ὀνομάζει παραβάτην τοῦ ἐπαγγέλματός του, τὸν πολεμεῖ. —Ὡς σφετεριστὴν τάχα τῆς σοφίας του;—Καλὲ ποίας σοφίας! Τί κοινὸν αὐτὸς ἔχει μὲ τὴν σοφίαν! Τὸν πολεμεῖ, ὡς σοφῶς καὶ φρονίμως μεταβάλλοντα τὰ παίγνιά του εἰς ὄργανα πολιτικῆς εὐδαιμονίας· τὸν πολεμεῖ, διότι φοβεῖται μὴ γενῇ εἰς ὅλους φανερὰ ἀπὸ τὴν ἐκείνου φρόνιμον τῶν ὀργάνων μεταχείρισιν ἡ ἰδία του οὐτιδανότης, καὶ ἀκούσῃ, τέλος πάντων, καὶ ἀπὸ τοὺς ὅσοι ἠλιθίως ἕως τότε τὸν ἐθαύμαζαν, τὸ φρικτὸν,

'Επαρίστερ' ἔμαθες, ὦ πύνηρε, γράμματα·
'Αντέστροφέν σου τὸν βίον τὰ βιβλία·
Πεφιλοσόφηκας γῆ τε κοὐρανῷ λαλῶν,
Οἷς οὐδὲν ἐστιν ἐπιμελὲς τῶν σῶν λόγων.

Τοιοῦτος ἄνθρωπος ἤθελε κατηγορήσειν τὸν Θουκυδίδην καὶ τὸν Ξενοφῶντα, ὅτι, στρατιωτικοὶ ὄντες, δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὰ Τακτικὰ, ἀλλ' ἐτόλμησαν νὰ συγγράψωσι καὶ ἱστορίαν· αὐτὸν τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, ὅτι δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς βασιλείας του, ἀλλ' ἔγραφε καὶ ἠθικὰ παραγγέλματα· αὐτὸν τὸν Γαληνὸν, ὅτε δὲν ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν 'Ιατρικὴν, ἀλλ' ἐσύνταττε καὶ φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ συγγράμματα· αὐτὸν τὸν Πατριάρχην Φώτιον, ὅτι δὲν ἠσχολήθη εἰς μόνην τὴν λειτουργίαν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλ' ἀπεκότησε νὰ γένῃ καὶ κριτικός· αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα τῆς Θεσσαλονίκης Εὐστάθιον, ὅτι δὲν εὐχαριστήθη νὰ χειροτονῇ ἱερεῖς καὶ διακόνους, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ καὶ τὸν Ὅμηρον. Τί, φίλε, τὰ πολλά; Τοιοῦτος εἶναι ὁ Σχολαστικός· ὄχι ἀληθῶς λόγιος, ὡς ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν

ὄχλον, ἀλλ' εἷς ἀπ' ἐκείνους,

Οὓς ἐδίδαξαν ἀριστερὰ γράμματα Μοῦσαι.

Καὶ τοῦτο δὲν ἀποβλέπει μόνους τοὺς γραμματικούς. Καὶ φιλόσοφος, καὶ τεχνίτης, καὶ ἁπλῶς πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος ἄνθρωπος γίνεται σχολαστικὸς (pedant), ὁσάκις προσκολλᾶται εἰς τὸ ἐπάγγελμά του, ὄχι μὲ τὸν πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον σκοπὸν νὰ τὸ τελειοποιήσῃ, ἀλλ' ὡς εἰς ἴδιον παίγνιον, μὲ τὸ ὁποῖον συνειθισμένος νὰ παίζῃ, φοβεῖται μὴ τοῦ ἁρπασθῇ ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ μεταβληθῇ εἰς σπουδαῖον ὄργανον.

Τοιαύτην μακρὰν περιγραφὴν τοῦ Σχολαστικοῦ ἠναγκάσθην, φίλε μου, νὰ κάμω, καὶ διότι εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγήσῃ τις μὲ σύντομον ὁρισμὸν τὸ πολύμορφον καὶ καταγέλαστον τοῦτο ζῶον, καὶ διότι ὅσα εἶπα, γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὰ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης τὰ μαθητάρια, εἰς πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι κατὰ δυστυχίαν ἀκόμη νέα. Καὶ ὅμως εἶναι ἀναγκαῖα νὰ τὰ μάθωμεν ὅλοι, διὰ νὰ παύσῃ τῆς παλαιᾶς ζύμης ἡ μωρὰ φλυαρία, μηδὲ νὰ στοχαζώμεθα πλέον τὴν παιδείαν ὡς πατρογονικὸν κτῆμα, ἢ μονοπώλιον, ὀλίγων τινῶν κακῶς ἀναθραμμένων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, μὴν ὄντες ἄλλο παρὰ καταγέλαστοι σχολαστικοί, ἀποκλείουσιν ὑπερηφάνως τοῦ χοροῦ τῶν σοφῶν ὅσους αἰσθάνωνται καλοὺς νὰ μεταβάλωσι τὰ παίγνιά των εἰς ἀληθινὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ὄργανα.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ.

Περιηγητης, καταρχὰς μὲν ἔχων νὰ διέλθῃ ὡραῖα πράσινα χωράφια, ἔπειτα δὲ τόπους δυσβάτους, πλήρεις ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἡτοιμάσθη μόνον διὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁδοῦ.

Ἐνεδύθη ἐλαφρὰ καὶ ποικιλόχροα φορέματα, ἔθεσε ῥόδα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ μὲ ῥάβδον ἐλαφρὰν εἰς τὴν χεῖρα, ἤρχισε περιχαρὴς νὰ διατρέχῃ τὴν ἐγνωσμένην ὁδόν· ἡ θάλλουσα φύσις ἔχαιρε πέριξ αὐτοῦ, ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ὑπὲρ κεφαλῆς του λαμπρότατα· ὅθεν ἐξηκολούθει μὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τὸν δρόμον.

Προχωρῶν ὅμως, ἔφθασεν εἰς τὰ δύσβατα, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν ἡ νύξ, εὑρέθη εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν· διότι αἱ τροφαί του ἦσαν ἤδη τελειωμέναι, τὰ φορέματα ἀπὸ τὴν βροχὴν ὑγρὰ, καὶ ἀπὸ τὰς ἀκάνθας ἐσχισμένα, τὰ ῥόδα μαραμμένα, καὶ κοπιασμένον ἤδη παραπολὺ, ὀλίγον ἐβοηθοῦσεν αὐτὸν ἡ πρὸς ἐπίδειξιν μικρά του ῥάβδος· ἦτο δὲ καὶ ποταμὸς ἔμπροσθεν, καὶ τριγύρῳ σκότος.

'Ἀλλοίμονον!' εἶπε καθ' ἑαυτὸν, τύπτων καὶ τὸ στῆθος, 'εἶμαι πεινασμένος, καὶ δὲν ἔχω φαγητόν· εἶμαι βρεγμένος, καὶ δὲν ἔχω φορέματα διὰ νὰ ἀλλάξω· κοπιασμένος, καὶ δὲν ἔχω βακτηρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ στηρίζωμαι· ποταμὸν ἔχω νὰ περάσω, καὶ δὲν εὑρίσκω πλοιάριον· ἐπλανήθην, καὶ τώρα δὲν ἔχω ὁδηγόν· ἐνυκτώθην, καὶ δὲν ἔχω φανόν! 'Ἀλλοίμονον! πόσον εἶμαι ἀνόητος! Διατί δὲν ἐπρόβλεψα καὶ διὰ τὸ τέλος τῆς ὁδοιπορίας μου, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀρχήν;'

'Αναγνῶστα! ὁ χρόνος φεύγει ταχύτατα,—ὁδοιπόρος εἶσαι καὶ σύ! 'Αρχὴ τῆς ὁδοιπορίας σου εἶναι ἡ ζωὴ, καὶ τέλος ὁ θάνατος. Ἂν εὑρίσκεσαι δι' ἀμφότερα προητοιμασμένος, εἶσαι ἀξιομακάριστος· εἰδεμὴ, ὁμοιάζεις τὸν ἀπρόβλεπτον περιηγητήν!

ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ.

Κατ' ἀλήθειαν τίποτε δὲν γνωρίζω κακοηθέστερον, χαμερπέστερον, καὶ γελοιωδέστερον τοῦ ψεύδους. Εἶναι γέννημα κακεντρεχείας, δειλίας, ἢ κενοδοξίας· γενικῶς δὲ καθ' ὅλα ταῦτα ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του· διότι πάντοτε τὰ ψεύδη φανερόνονται ταχύτερον ἢ βραδύτερον. Ἂν εἴπω ψεῦδος κακεντρεχὲς, μὲ σκοπὸν νὰ ἐγγίξω τὴν ὑπόληψιν τινὸς, ἐνδέχεται μὲν νὰ βλάψω αὐτὸν πρὸς καιρόν· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον κακὸν ἐπὶ τέλους θέλει ἐπανέλθειν εἰς ἐμὲ αὐτόν· διότι, εὐθὺς ὅταν φανερωθῶ, (ἐξάπαντος δὲ μέλλω νὰ φανερωθῶ), καταισχύνομαι καὶ συγχέομαι διὰ τὸ ἄτιμον τῆς ἐπιχειρήσεως· ὅ,τι δ' ἂν λεχθῇ μετέπειτα πρὸς βλάβην ἐκείνου τοῦ ὑποκειμένου, ὅσον καὶ ἂν ἀληθεύῃ, περνᾷ ὡς συκοφαντία.

Ἐὰν προσδράμω εἰς ψευδεῖς ἢ καὶ ἀμφιβόλους φράσεις, ὥστε νὰ δικαιολογηθῶ διά τι τὸ ὁποῖον εἶπα ἢ ἔπραξα, καὶ ν' ἀποφύγω τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον ἢ τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσχύνην, κηρύττω διαμιᾶς τὸν φόβον, ὡς καὶ τὸ ψεῦδός μου· καὶ, ἀντὶ ν' ἀποφύγω, αὐξάνω τὸν κίνδυνον καὶ τὴν αἰσχύνην· δεικνύω ἐμαυτὸν τὸν ἔσχατον καὶ χαμερπέστατον τῆς ἀνθρωπότητος, μέλλω δ' ἐξάπαντος τοιαύτην πάντ[illegible]ει νὰ λαμβάνω μεταχείρισιν. Ὁ φόβος, ἀντὶ ν' ἀποκρ[illegible]ας κα[illegible]ύρει τὸν κίνδυνον· καθότι οἱ ὑποκεκρυμμένοι δειλοὶ ἀγαποῦν νὰ ὑβρίζωσι τοὺς ἐγνωσμένους. Ἐάν τις ἔλαβε τὴν κακοτυχίαν νὰ σφάλῃ, γενναίου ἴδιον εἶναι ἐλευθέρως νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του· δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ ἐξιλεώσῃ δι' αὐτὸ, οὐδ' ἄλλος τρόπος νὰ συγχωρηθῇ.

Ὁ ψευδόμενος, δολιευόμενος, ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ συγχέων καὶ περιπλέκων, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ τίποτε κινδυνῶδες ἢ δυσάρεστον, δεικνύει τοσαύτην χαμέρπειαν καὶ τοσοῦτον φόβον, ὥστε πάντοτε τὸν πρέπει νὰ καταπτύεται, καὶ πολλάκις θέλει τῳόντι καταπτύεσθαι.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλου εἴδους ψεύδη, ἀβλαβῆ μὲν καθ' ἑαυτὰ, πλὴν γελοιωδέστατα· ἐννοῶ ὅσα ἡ ἐσφαλμένη κενοδοξία ὑπαγορεύει, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦν κατ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ σκοποῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου λέγονται, καὶ τελειόνουν εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ σύγχυσιν τοῦ γεννήτορος αὐτῶν, ὅστις ἐξάπαντος μέλλει νὰ φανερωθῇ. Ταῦτα εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον διηγηματικὰ καὶ ἱστορικὰ ψεύδη, ὅλα σκοπὸν ἔχοντα νὰ ὑπερτιμήσωσι τὸν αὐτὰ γεννῶντα.

Αὐτὸς εἶναι πάντοτε ὁ ἥρως τῶν ἰδίων αὐτοῦ μυθιστοριῶν· ἐστάθη εἰς κινδύνους, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτὲ διεσώθη πλὴν αὐτοῦ· ἴδεν ὀφθαλμοφανῶς ὅσα ἤκουσαν ἢ ἀνέγνωσαν ἄλλοι· καὶ ἵππευσε μᾶλλον εἰς

μίαν ἡμέραν παρ' ὅσον ταχυδρόμος διέτρεξε ποτὲ εἰς δύο. Ταχέως δὲ ἀνακαλύπτεται, καὶ γίνεται πάραυτα τὸ ἀντικείμενον παγκοσμίου περιφρονήσεως καὶ χλευασμοῦ.

Ἐνθυμοῦ λοιπὸν, ὅσον ζῆς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο παρ' ἡ ἀκριβὴς ἀλήθεια ἐμπορεῖ νὰ σὲ διαβιβάσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ ἀβλαβῆ τὴν συνείδησιν ἢ τὴν τιμήν σου. Δὲν εἶναι μόνον χρέος, ἀλλὰ καὶ συμφέρον σου· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου ἐμπορεῖς νὰ παρατηρήσῃς, ὅτι οἱ ἀνοητότεροι εἶναι καὶ οἱ φιλοψευδέστεροι. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς φιλαληθείας ἑκάστου, κρίνω καὶ τὴν ποσότητα τοῦ νοὸς αὐτοῦ.

Ο ΦΑΛΑΚΡΟΚΟΡΑΞ.

Ο ΦΑΛΑΚΡΟΚΟΡΑΞ εἶναι περίπου ἰσομεγέθης μὲ Μοσκοβικὴν μεγάλην νῆσσαν· τοὺς τέσσαρας δακτύλους ἔχει διὰ μεμβρανῶν συνενωμένους, τὸν δὲ μέσον ὀδοντωτὸν ὡς πριόνιον, διὰ νὰ κρατῇ μετὰ πλειοτέρας εὐκολίας τοὺς ἁλιευομένους ἰχθῦς. Ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ τράχηλος τοῦ πτηνοῦ τούτου εἶναι κατάμαυρα· τὸ σῶμα παχὺ καὶ βαρὺ, παρεμφερὲς μᾶλλον μὲ τὸ τῆς χηνὸς παρὰ μὲ τὸ τοῦ λάρου· τὸ δὲ ῥάμφος εὐθὺ, ἐκτὸς πρὸς τὴν ἄκραν, ὅπου γίνεται ἀγκιστροειδές.

Ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν φαινομένην βαρύτητα καὶ δυσκινησίαν αὐτοῦ, ὀλίγα πτηνὰ εὑρίσκονται ἁρπακτικώτερα. Εὐθὺς ὁπόταν ὁ χειμὼν πλησιάσῃ, βλέπονται οἱ φαλακροκόρακες διασκορπιζόμενοι κατὰ τὴν παραλίαν, καὶ περὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, φέροντες ὄλεθρον εἰς ἅπαν τὸ λεπιδωτὸν γένος. Ἔχουν ἀδηφαγίαν παράδοξον, καὶ πέψιν αἰφνιδιωτάτην. Ἡ ὄρεξις αὐτῶν πάντοτε ζητεῖ, καὶ οὐδέποτε χορταίνει. Τοῦτο δὲ πιθανὸν ὅτι προέρχεται καὶ ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν εἰς τὰ ἔντερά των σκωληκίων, γεννωμένων καὶ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου λαιμαργίας των. Εἶναι προσέτι ρυπαροὶ καὶ δυσωδέστατοι.

Πολυμόρφους ἰδιότητας ἔχει ὁ φαλακροκόραξ· βλέπεται εἰς τὴν ξηράν, ὡς καὶ εἰς τὴν θάλασσαν· ἁλιεύει εἰς γλυκείας λίμνας, ὡς καὶ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ· κτίζει ἐπὶ βράχων ἀποκρήμνων, ὡς καὶ ἐπὶ δένδρων· καὶ θηρεύει ὄχι μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα.

Διὰ τὸ ἀκάματον αὐτοῦ καὶ τὴν μεγάλην εἰς τὸ ἁλιεύειν ἐπιτηδειότητα παρεκινήθησαν λαοί τινες νὰ ἡμερόνωσι τὸ πτηνὸν τοῦτο· εἰς τὴν Κίναν, ὅπου ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι καὶ διώρυγες, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἁλιείαν καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τὸν φαλακροκόρακα. 'Πρὸς τοῦτο ἀνατρέφονται,' λέγει ὁ Le Compte, 'ὡς ἄλλαχοῦ ἀνατρέφουσι τοὺς κυνηγετικοὺς ἢ τοὺς ἱέρακας· εἷς δὲ ἄνθρωπος εὐκόλως ἐμπορεῖ ἑκατὸν νὰ διοικῇ. Ὁ ἁλιεὺς φέρει αὐτοὺς ἔξω εἰς τὴν λίμνην, ἀταράχως ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου καθημένους, καὶ μεθ' ὑπομονῆς τὰς διαταγὰς περιμένοντας. Φθάσαντες εἰς τὸν ἁρμόδιον τόπον, ἅμα τὸ πρῶτον σημεῖον δοθῇ, πετῶσιν ἕκαστος εἰς διάφορον μέρος, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ διωρισμένου καθήκοντος. Εἶναι δὲ τερπνότατον νὰ βλέπῃ τις πόσον εἰδημόνως μοιράζονται τὴν λίμνην ἢ τὴν

διώρυγα, ὅπου ἔχουν νὰ ὀψαρεύσωσι. Διώκουν τῇδε κἀκεῖσε, βυθίζονται, ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἑκατοντάκις, ἑωσοῦ, τέλος, νὰ εἴρωσι τὸ θήραμά των. Τότε πιάνουν αὐτὸ ἀπὸ τὴν μέσην μὲ τὸ ῥάμφος, καὶ τὸ φέρουν εἰς τὸν δεσπότην. Ὁπόταν ἦναι ὁ ἰχθὺς παραπολὺ μεγάλος, βοηθοῦνται ἀμοιβαίως· εἷς τὸν πιάνει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, ἄλλος ἀπὸ τὴν οὐρὰν, καὶ τοιουτοτρόπως μετακομίζουν αὐτὸν εἰς τὸ πλοιάριον. Ἐκεῖ ὁ πλοίαρχος ἐκτείνει ἓν τῶν μακρῶν αὐτοῦ κωπίων, ὅπου καθίζοντες, ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τὸ βάρος των, ἔπειτα δὲ πετῶσιν ἐκ νέου εἰς ζήτησιν ἄγρας. Ὅταν φανῶσι κοπιασμένοι, τοὺς ἀφίνει ὀλίγον νὰ ἀναπαυθῶσιν· ἀλλὰ ποτὲ δὲν τρέφονται πρὶν τελειώσωσι τὸ ἔργον. Πάντα, ἐνόσῳ ἁλιεύουν, ἔχουν δακτύλιον περὶ τὸν λάρυγγα, ὥστε νὰ μὴ καταπίνωσι τὸ θήραμά των· ἐπειδὴ ἀλλέως ἤθελαν χορταίνειν διαμιᾶς, καὶ παύειν ἀπὸ τὴν ἄγραν ἅμα ἐγέμιζαν τὴν κοιλίαν.'

Ἀφ' ὅλους τοὺς ὄρνεις καλήτερος ἁλιεὺς εἶναι ὁ φαλακροκόραξ· μολονότι δὲ παχὺς καὶ βαρὺς ἀπὸ τὸ πάμπολυ φαγητὸν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως περιίπταται. Δὲν ὑπάρχει θέαμα πλέον διασκεδαστικὸν, παρ' ἱστάμενός τις ἐπὶ βράχου τῆς παραλίας νὰ βλέπῃ αὐτὸν καταβαίνοντα ἐξ ὕψους, καὶ δύοντα κατόπιν τοῦ θηρευομένου ἰχθύος. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅμως, πρέπει νὰ μὴν εὑρίσκεται τὸ ὀψάριον βαθύτερα παρ' ὅσον ἡ ὁρμὴ τῆς καταβάσεως ἱκανοποιεῖ τὸν φαλακροκόρακα νὰ δύσῃ· καθότι τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν ἐμπορεῖ νὰ κινῆται τόσον ταχέως ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ὅσον ὁ ἰχθὺς δύναται νὰ κολυμβᾷ. Σπανίως, μ' ὅλα ταῦτα, κάμνει ἀτυχῆ δύσιν· πολλάκις δὲ βλέπεται βαρέως ὑψούμενος, μετὰ ἰχθύος μεγαλητέρου παρ' ὅσον εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ καταφάγῃ. Συμβαίνει δὲ καί ποτε νὰ πιάσῃ τὸν ἰχθὺν ὁ φαλακροκόραξ ἀπὸ τὴν οὐρὰν· καὶ τότε τὰ πτερύγια ἐμποδίζουν εὐκόλως νὰ τὸν καταῤῥοφήσῃ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν, βλέπεται ὁ ὄρνις τινάσσων τὸ θήραμα ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐπιδεξίως πιάνων αὐτὸ, ἐνῷ καταβαίνει, ἀπὸ τὴν ἁρμοδίαν ἄκραν, καὶ οὕτω μετ' εὐκολίας καταπίνων τὸν ἰχθύν.

Τῶν ἐντόμων ἡ εὐκινησία καὶ δύναμις εἶναι πασίγνωστοι. Οἱ μύρμηκες δύνανται νὰ σηκώσωσι φορτία τεσσαρακοντάκις ἢ πεντηκοντάκις βαρύτερα ἑαυτῶν. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Λινναίου, ἡ μηλολόνθη, σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος αὐτῆς, εἶν' ἐξάκις τοῦ ἵππου δυνατωτέρα· καὶ ἂν ὁ ἐλέφας εἶχε κατ' ἀναλογίαν τόσην ἰσχὺν, ὅσην ὁ ἐλάφειος κάνθαρος, ἠδύνατο πρόῤῥιζα νὰ ἀνασπᾷ τὰ μεγαλήτερα δένδρα, καὶ, ὡς οἱ γίγαντες τῆς μυθολογίας, νὰ ῥίπτῃ βράχους εὐμεγέθεις κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

Οἱ ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ Ἰνδοὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι εἰς τὸ ἄκρον φιλόξενοι· προθυμότατα δίδουν τροφὴν καὶ ποτὸν εἰς τὸν ξένον ὁδοιπόρον. Ἰνδὸς γυμνὸς καὶ διὰ τὸ κυνήγιον ὡπλισμένος, ἐμβαίνων εἰς καλύβην, λέγει πρὸς τὸν ἡμικοιμισμένον αὐτῆς κύριον, ὅστις ποτὲ ἴσως ἀρχήτερα δὲν ἴδεν αὐτὸν, 'Ἦλθα!' ὁ ἄλλος σοβαρῶς ἀποκρίνεται, 'Κάθισε!' καὶ τροφὴ καὶ κατάλυμα προσφέρονται ἀμέσως.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ.—Εὐγενὴς Ἄγγλος ἔκαμε πρὸ μικροῦ συμπόσιον εἰς ὅλους τοὺς γέροντας, ὅσοι ἐκατοίκουν ἐντὸς πέντε μιλίων ἀπὸ τὴν κώμην, ὅπου αὐτὸς διέτριβε. Τὸν ἀριθμὸν ἦσαν εἴκοσι, οἱ δὲ χρόνοι αὐτῶν ἐσυμποσοῦντο εἰς 1,667. Ὁ νεώτερος ἦτον ἑβδομήκοντα δύο, ὁ δὲ πρεσβύτερος ἐννενήκοντα ἑπτά. Μεταξὺ τῶν σεβασμίων πατριαρχῶν ἦτον εἷς, ὁ ὁποῖος ἐστάθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Γιβραλτὰρ, 1779· ἄλλος τὶς εἶχεν ἀξιωθῆν νὰ ἴδῃ ἑπτὰ τρισέγγονα· καὶ ἄλλος, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ, ζῶν ἐπὶ Κρομουελλίου, ἐνυμφεύθη καὶ δεύτερον ὀ6 ἐτῶν ἡλικίας, τὸ 1743· ὁ υἱός του Ἰάκωβος ἐγεννήθη Μάρτιον, 1744· μετὰ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ὁ γέρων ἔζησεν ἕνδεκα χρόνους· ὁ υἱός του (ὁ παρευρισκόμενος πρεσβύτης) ἦτον 95 τὸν τελευταῖον Μάρτιον.

ΝΕΩΣΤΙ ἐξεδόθη εἰς τὴν Πάνορμον τῆς Σικελίας ἐφημερὶς διὰ τοὺς τυφλούς. Τὸ χαρτίον τυπόνεται μόνον ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, εἰς τρόπον ὥστε τὰ γράμματα ἐξέχουν ἐκ τοῦ ἄλλου· ἀναγινώσκουσι δὲ οἱ τυφλοὶ, περνῶντες τοὺς δακτύλους ἄνωθεν τῶν στίχων. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη ἐπιγράφεται, Il Consolatore dei Ciechi.

ΜΕΤΑΞΥ τοῦ 1815 καὶ τοῦ 1835 ηὔξησεν ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας ἀπὸ 29,500,000 εἰς 33,500,000. Ἀναλόγως ηὔξησε καὶ ἡ ποσότης τῶν γεννημάτων. Τὸ μὲν 1815 ἐσυμποσοῦντο εἰς 30,460,000 ἑκατόλλιτρα· τὸ δὲ 1835 εἰς 41,684,971, ἐτησίως.

ΑΠΟΦΕΥΓΕ τοὺς δόγματα ὀλέθρια ζητοῦντας νὰ ἐνσταλάξωσιν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, μὲ πρόφασιν ὅτι τάχα ἐξηγοῦν τὰ τῆς φύσεως. Ἀνατρέποντες, καταστρέφοντες, καταπατοῦντες πᾶν ὅ,τι χρεωστεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ σεβάζεται, στεροῦν τοὺς τεθλιμμένους τῆς παρηγορίας αὐτῶν ἐν καιρῷ δυστυχιῶν· ἀφαιροῦν ἀπὸ τοὺς πλουσίους καὶ δυνατοὺς τὸν μόνον χαλινὸν εἰς τὰ πάθη των· ἐκριζόνουν ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας τὸν φόβον τῆς κακίας, τὴν ἐλπίδα τῆς ἀρετῆς· ἔπειτα δὲ σεμνύνονται ὡς εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος! Ἡ ἀλήθεια, τολμοῦν νὰ λέγωσιν, οὐδέποτε εἶναι βλαβερά. Κατὰ τοῦτο εἶμαι σύμφωνος· αὐτὸ δὲ τοῦτο, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἀποδεικνύει ὅτι ὅσα αὐτοὶ διακηρύττουν δὲν εἶναι ἀλήθεια.

ΤΗΣ γυναικὸς τὸ χαριέστατον κόσμημα περιγράφεται ὅπου αἱ καλαὶ τοῦ συρμοῦ ποτὲ δὲν ἤθελαν ὀνειρευθῆν,—εἰς τὸ τέταρτον ἐδάφιον τοῦ τρίτου κεφαλαίου τῆς πρώτης Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου·—ΠΡΑΥ καὶ ΗΣΥΧΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.